

Pàgina Musical de LA VEU

23 novembre de 1919

8

La Música al Montserrat

Un músic hi està content, a Montserrat, S'entén, un músic que senti les coses de la terra catalana intimament; que n'estigui enamorat. Que vol dir que vegi totes les coses de Catalunya amb els ulls del cor que inflamen la imaginació i afinen la sensibilitat d'una manera especial, vibrant d'amor, fe i dolça frisança catalanesca. Essent així, tot sona harmoniosament en l'ànima del músic plebeu de la Muntanya augusta. Tot baixant a la Cova de la Verge, tot pujant als cims, tot reposant al marge d'un abisme: tot contemplant la planura abonyegada al peu i al lluny de la Muntanya; tot admirant les formes encrestades de la serra a la plena llum del sol ardent d'una migdiada o a la llum morent del sol caient; esporuguit al so de la tronada ressonant o encisat en reposar la mirada en les boires que marinen a claps, empaitant-se les unes a les altres o formant una mar amplexiva, avall, sota els alts miradors magnífics..., tot això es resol en el músic en una harmonia de catalanitat sincera.

I en entrar al temple, si per sort té la pietat al cor arrelada, tot allò «sentit», tot allò copsat i transformat en la cambra íntima de l'esperit, creu veure-ho sintetitzat i sublimat en el clos de la Divinitat augusta.

El temple és gran, espaiós, llueix d'or, magnífic. El músic català i piadoso no té prou despit el sentit dels estils arquitecturals per a observar si les línies, proporcions i ornamentals d'aquells murs i arcades corresponen a aquell món sentimental que dins seu porta informat. Humil, i enamorat, no atina pas a fer crítica com els entesos, que diuen mal de l'estil dels sagrats murs montserratins.

El músic entra a dins amb un ritme quiet, tot adreçant la mirada a la gentil Morenó plena de gràcia. De dalt el cor, un ritme ondulat baixa cadenciós, cantant l'aldada austera gregoriana: la melodia pura, honesta i graciosa, viva en bellesa sobriana, reptadora de les arrogàncies i vacuïtats de la quasi totalitat de l'art modern. El cant dels monjos és armatiu i navega al port segur de la llum pura. Els Pares montserratins, tornant a la deu del cant de la fe, donen a la muntanya del boix i de les crestes altes l'harmonia que li escau de la majestat alada.

De bon matí i a la vesprada, en el temple, com olors de l'herbei montserratí de les petites plantes, i com a reflex dels ocellots esquius, se senten les veus clares, primes i agudes, dels escolanets: veus conegudes dels infants de casa i dels poblets humils que, pujant de la vall pecadora, aci s'han abellit als raigs de la Sanitat suprema. Canten també la tonada dels sants varons apresats, com no capint-ne el sentit complet, però fent-la així graciosa i escaient d'una manera singular, en la innocència que transcendeix enllà del seny dels homes. I canten encara la cançó devota, germana fresca de la gregoriana, a la qual l'accent de la terra i el ritme movidis donen el tirat inconfundible de la modalitat catalanesca.

Tot això és formós i adequat a l'ambient de la Muntanya. Però la falsa tradició, la borda tradició, traspua encara en mantes coses musicals del Monestir, malgrat el bon gust, la saviesa i bona voluntat dels bons monjos. Montserrat esdevé, de dia en dia, un empori de cultura religiosa i catalana. Un alt sentit de progrés, tot ho millora i dignifica: la propietat litúrgica acurada, la nostra parla sempre dignament usada en la càtedra evangèlica; el ressorgiment d'una biblioteca rica i ben emplaçada; la publicació esplèndida dels tresors culturals i piadosos en l'Analec de Montserratina, editada en la pròpia impremta recentment instal·lada; l'adquisició de nombrosos quadros de la història clàssica de la pintura; l'ensenyament musical donat als escolanets, d'un tecnicisme cada dia més sòlid i raonable, en el qual es demostra el talent i suficiència del monjo i mestre encarregat. Tot això demostra l'esperit del sant progrés que tot ho anima i perfecciona, que és una consonant resposta a la renaixença vivificant de la nova Catalunya. Però en algunes coses musicals del servei religiós la falsa tra-

dicció, la borda tradició, traspua encara. Els reverends Pares, malgrat conèixer el mal i llur bona voluntat en esvaïr-lo, no han gosat encara, segurament per prudència, a desfer el malici.

El músic que té el gust afinat, que destria amatent el gra de la despulla en les coses oïdes del seu art, troba, malgrat el seu estat d'encantament en la muntanya, estils barrejats de tonades totxes i barroques, idees vulgars i sense volada que li malmeten el goig complet que a dins portava. Aquells rosaris inacabables per la repetició continua d'unes pobres melodies; aquell zum-zum apresat dels violins que amb la repetició monòtona contorba l'oració arran del cor i a fer dels llavis, lleven un poc el fervor de l'artista més beuolent, i fins la gent incoherent de les lleis estètiques troba que és llarg el rosari cantat i no té pressa d'assistir-hi amb la puntualitat precisa.

La Salve montserratina és famosa fins en terres llunyanes. Es diu que és un cant únic en majestat i en profunda expressió piadosa. Veritablement, quan hom entra en el temple en l'hora baixa del dia després d'haver pujat als cims i contemplat les meravelloses perspectives, en entrar en la fosca il·luminada del temple al temps que els monjos entonen amb notes llargues i sonores, sostingudes amb els profunds flautats de l'orgue, «Salve Regina, Mater Misericordiae», se sent corprès pel pregon misteri místic que porta el lloc, l'hora, el temple, el cant pausat de les veus austeres reposant en els acords de l'orgue. Però, a mesura que el cant avança, alternant amb una polifonia dels escolanets, quasi sempre un xic barroca i deslligada del caràcter hieràtic del cant pla, el músic artista se sent envaït com d'un cansament, i en analitzar el per què de son desencant, en fer crítica dels elements estètics musicals que li són oferts, veu que aquella melodia pseudo-gregoriana cantada tan lentament perd la il·lació lògica; la forma s'esvaeix, allargassada, escapant-se'n el sentit i quedant solament uns elements sonors deslligats uns dels altres i no arribant, per tant, a formar l'encaixament necessari que dona la unitat al conjunt i el sentit estètic que s'ha de desprender de la forma. Allò és com un llibre desenquadrant, amb els fulls separats uns dels altres, que fa de mal llegir: aquelles notes són com pedres d'un edifici, tan poc unides entre si, que disformen les línies arquitectòniques.

El primer efecte és profund, comprèn, però és purament sensorial, i per això no dura. No interessant seguitament la intel·ligència no hi ha sentit estètic, i ve la monotonia, la vacuïtat de sentit. Els escolanets, és veritat que hi donen un element de varietat amb llur música més moguda, amb llurs veus blanques i ben timbrades, però l'efecte no és tampoc de bona llei, perquè la modalitat del que canten generalment no té res que veure amb la modalitat gregoriana del cant dels frares; perquè una cosa és la variació, la lleu diferència, i altra cosa la contradicció, ço que repugna, ço que anul·la l'efecte de bellesa que ha de resultar dels diversos elements que estan en joc.

Oh, bons frares del Montserrat, que sou els guardadors de la pietat catalana en la nostra meravellosa Muntanya! Vosaltres, que teniu el ver sentit del progrés i de la cultura, identificant-ho tot en un profund sentit catalanesc, gireu els vostres ulls, encara, vers aquests punts estètics musicals dels costums montserratins; vulguen corregir les coses desviades, purificar les coses corrompudes per les malestrugances dels temps decadents passats! La vera tradició gregoriana és donada per vosaltres en tota sa puresa en tot el res cantat, menys en la «Salve» vespertina, segurament per temor de rompre una tradició, per cert no molt llunyana. Però la vostra santa gosadia, usada en tantes altres coses, bé pot també decantar-se cap aquest costat, influïnt així en la millora del bon gust i pietat dels devots montserratins, que és tot el nostre poble. Si són uns restauradors del cant de Sant Gregori, també la vostra capella de música, avalorada pels escolanets gentils, sap prou demostrar com estima la mística polifonia dels grans mestres antics i moderns. Doncs no teneu, bons frares, el completar la santa reforma.

Esquieu, si us plau, la música barroca dels rosaris i de la «Salve».

En la «Salve» entonin els monjos el ver cant gregorià d'on arrenca la malejada melodia que ara es canta, la «Salve» solemne de ritme volador, vessant gràcia i pietat. I els escolanets alternin, com ara, però glossant escaientment el cant litúrgic; responen d'una manera adequada, canviant de manera, més no de sentit; sense dramatismes ni eloqüències falses. En els rosaris, no estaria bé que els escolanets entonessin en els parenostres i avemaries una espècie de labordons, que resultés com un salmeig harmònic per alternar amb el res del poble? Llavors el cant no es faria pesat i la pietat pendria ales amb l'harmonia austera, quietament movidissa.

I, encara, el músic que té el cor enamorat de les coses santes de la terra i dels vers fruïments estètics, estaria també agraït que en el Monestir se suprimís l'espècie de banda que els escolanets formen en les sortides matinals del rosari dominical. Els instruments de vent en les noques dels infants no hi escauen, ni els petits pulmons resisteixen l'instrument guerrier, i els sons surten desvalguts amb el feble apoi de l'innocent ale; i, en despertar els romeus en les cel·les, amb els ulls mig clucs i l'enteneniment velat, creuen desvetllar-se a ciutat, a prop d'un quarter de soldats incipients.

Adreçades aquestes petites coses, el músic català i la gent que sent el goig estètic musical dretament, trobaria en la santa Muntanya tots els elements a punt per a no distreure's i engrandir aquest íntim amor que penetra el bon romeu, en passar uns quants dies de l'any prop de la Verge enamoradora, prop dels bons frares mestres de pietat, de ciència i art cristià i de catalanitat sincera; al mig d'aquesta natura meravellosa que ens manté en l'esperit l'esgarripança del misteri, la humilitat cristiana davant l'omnipotència divina, l'esperança de la pau del Cel i el tast singular i inalterable del terrer que ens dona vida.

LLUIS MILLET.

Fundació Eusebi Patxot i Llagustera

Es amb gran pler que donem als llegidors d'aquestes «Pàgines musicals» la nova de l'expressada fundació, instituída a Barcelona per En Rafael Patxot i Jubert, el qual ha volgut d'aquesta ben escaient manera honorar pietosament la memòria del seu difunt pare N'Eusebi Patxot i Llagustera, pianista empordanès, natural de Sant Feliu de Guíxols.

La fundació, que perpetuarà el nom Patxot, consisteix en l'adjudicació de premis a obres musicals, mitjançant concursos anuals. Per a tal fi, En Rafael Patxot i Jubert ha fet depositari l'Orfeó Català, de Barcelona, d'una important quantitat, la renda de la qual, pujant a 2.000 pessetes anuals, serà destinada íntegrament a premis.

Els concursos es convocaran precisament en la data de naixença de N'Eusebi Patxot i Llagustera, ço és: el dia primer de desembre, en la qual diada es publicarà, així mateix, el veredict del concurs anterior.

L'Orfeó Català, associant-se amb ple goig als desigs d'En Rafael Patxot i Jubert, ha acceptat la comanda del generos donant, comproment-se a donar-hi compliment, per a la qual cosa s'ha estatut el reglament que correspon.

La convocatòria per al primer concurs, la redacció de la qual s'està ultimant, es farà pública, per tant, el dia primer del vinent mes de desembre.

Per a formar el Jurat que ha d'examinar les obres rebudes i emetre veredict, seran designats tres membres, el nomenament dels quals serà atribució respectiva de l'Orfeó Català, d'una altra entitat musical de Barcelona i del fundador dels Premis Patxot.

Creiem inútil ponderar la importància que representa per al progrés i foment de la nostra música la institució de la referida fundació. Protegit d'aquesta manera l'art musical català s'honorarà la memòria de N'Eusebi Patxot i Llagustera, fent-se digne del més gran aplaudiment el

seu fill En Rafael Patxot, la generosa acció del qual no dubtem ha de trobar imitadors, per a estímul i compensació dels artistes que s'afanyen per l'enaltiment de la nostra pàtria.

El Congrés de música Sagrada de Tourcoing

Setembre, 1919

No ha estat una posició estudiada, o una d'aquelles assemblees que es fan perquè les comoditats locals s'hi prestin, o certa i rigorosa successió periòdica les imposen. Hom podia ja creure-ho llegint el programa i sabent el que passà a Tourcoing els dies negres de la guerra. L'experiència que n'hem fet nosaltres mateixos ens obliga agraçosament a constatar-ho, i accedir, per tant, a amable invitació.

La idea del Congrés nasqué en contemplar els fruits generosos de la participació dels fidels a la vida litúrgica de l'Església. El cant de la pregària litúrgica es féu familiar al poble cristià, mentre allà al Nord era ben provat per la tribulació darrera. D'això en vingué un millorament. La música havia retrobat són lloc educador, sa missió enlairadora de l'esperit, sa força que uneix tots els sentiments en l'expressió col·lectiva i fervent de l'ànima cristiana amb el cant unisonal de la melodia litúrgica. Res més espontani que fer conèixer als germans l'alegria profunda sentida i assessorar-se mútuament en el camí començat.

El pla a seguir fou admirablement concebut en tota sa eficàcia; car, per damunt de l'estudi de les «Scholae Cantorum», la «Polifonia clàssica», «Música moderna», «Música orgànica i popular», en llengua de cada poble, a que s'estenia amplemment el programa, suraria sempre amb sa majestuosa simplicitat i pietosa expressió el cant de Sant Gregori. El Congrés comprenia tota música que degudament pot executar-se a l'església. Però una vegada més (com ho digué amb intenció i ben resolta convicció el mestre seglar de Sant Eustaquí de París, M. Ragel) es demostraria, per les execucions pràctiques, que si a l'església pot interpretar-se, segons les circumstàncies, tota aquella música, l'únic cant, però, de l'església, de dret i per sos sobrenaturals efectes, serà sempre el cant gregorià.

Vuit dies complets eren prou suficients per a fer tasca abundosa. Matí i tarda, la cerimònia religiosa, la pràctica a què ha de dirigir-se tota música sagrada: Missa parroquial, missa pels morts a la guerra, missa Pontifical, etc. Vespres o Completes, i Benedicció amb el Santíssim. En aquestes ocasions no hi mancà la instrucció espiritual, exposada pels prelat i doctes oradors, encaminada a fer comprendre l'excel·lència i oportunitat de la bona música a l'església i la relació i dependència de l'acció litúrgica.

Les hores restants del matí i de la tarda eren dedicades, respectivament, a les sessions privades, o d'estudi, i a les sessions solemnes, il·lustracions històriques i artístiques. Cal reconèixer que cada conferència féu treball verament meritori; i, com foren tant nombrosos, i cadascú prenia el seu punt de vista, al qual arribava amb tant diferents procediments, tot hom els escoltà amb fina atenció i delectança, acollint sempre amb aplaudiment llurs conclusions.

Les conferències gregorianes recalguen quasi totes sobre l'ensenyament als seminaris, acadèmies catòliques, parroquies (als seus principals), i al cant del poble. La que tingué un caràcter profundament científic fou la de Dom Mocquereau, O. S. B. «El ritme lliure abans del cant gregorià», que formava època i servirà com d'avant-propos al segon volum de sa monumental obra «Le Nombres Musicaux Gregoires». De les històriques, mereix citar-se la de «Polifonia francesa» de Gastuie, i de «Música Popular», de Raugel. L'organista de Tourcoing, M. Dievickx, estigué oportunísim en tractar de l'acompanyament del cant gregorià, i desfer certes objeccions que se li volgueren oposar referents a la llibertat de l'accent tònic i els apoïs rítmics

que han de respectar-se. La música moderna religiosa fou tractada amb discreció per M. De la Tomballe, comentant algunes de les condicions que per aquesta exigeixen. Certs elements del Congrés, plens de bona fe, desitjaven descobrir, o es creien haver descobert ja, la música moderna religiosa ben definida; però, després del que hagué de confessar el docte conferenciant, i àdhuc de les mostres que se'n donaren aquells dies, hagueren de reconèixer, com nosaltres diguérem, que, si ha d'ésser nova i litúrgica allhora aquella música llatina, cal esperar encara que el temps passi...

Tinguérem també nosaltres ocasió de parlar de casa nostra: de la Societat Cecilià, i, sobretot, de la Gregoriana de Barcelona. Fèrem constar l'adhesió del mestre Pedrell, que fou acollida devotament, i la de tots els orfeons de Catalunya, autenticada per la Junta permanent de «Germanor». En parlàrem després llargament en les converses, interessants-se tothom pel nostre art religiós de Catalunya.

Els prelat assistents, presidits pel cardenal de Rouen, no solament realçaren el Congrés, sinó que també autoritzaren la «resolució final», mot més propi, potser, més sincer, tal vegada, que el rubricat de «conclusions». La resolució comprenia tres aspectes: el treballar instantment en que que l'ensenyança del cant gregorià, i complementàriament, l'orgue i la polifonia, sigui ben donada: en fer que el poble canti, en realitzar obra d'apostolat, associant-se en una o altra forma, fins arribar més tard, la cosa ja més madurada, a l'Associació Cecilià o Gregoriana.

Ha estat el primer Congrés de França, amb caràcter internacional, que ha juntat inseparablement la música i la litúrgia, ço que no es pot mai separar, i que és l'única manera de fer completa la tan desitjada restauració del sentiment artístic en les nostres esglésies.

Gregori M. SURL, O. S. B.

Quarr Abbey, octubre.

Huc Riemann

Ens arriba la nova de la mort del doctor Huc Riemann, universalment conegut i respectat. El doctor Riemann, com prou saben tots aquells a qui la tècnica, la història o l'estètica de la música interessien, era avui, potser, el més erudit, el més incansable investigador amb què la musicologia comptava. Res de tot el que es refereix a l'art dels sons li era indiferent o desconegut. Sentí, com ningú avui, així l'atracció dels secrets de la tècnica de la música, com els de la història o els de l'estètica. Fou també un admirable pedagog i un artista creador força notable.

Charles. Guillem, Juli, Huc Riemann era nat a Grasmühlra, prop de Sondershausen, el dia 18 de juliol de l'any 1869. El seu pare li donà les primeres lliçons de música. Estudià després la teoria amb Frankenberger, i el piano amb Barthel, Ratzenberger i altres. Estudià a Berlín el Dret, i després la Filosofia i la Història. L'any 1871 es dedicà seriosament a la música i esdevingué deixeble del Conservatori de Leipzig. Dos anys més tard es doctorà en filosofia, a Göttingue. Fou professor dels Conservatoris d'Hamburg Sondershausen i Wiesbaden i «privat-docent» de la Universitat de Leipzig.

Citem ara algunes de les seves produccions més importants: «Diccionari de la música» (la primera edició alemanya data de l'any 1882 i la darrera edició francesa, revisada i augmentada per G. Humbert, es publicà el 1913); «Musikalische Logik» (tesi de doctorat, 1877); «Musikalische Syntax» (1877); «Studien zur Geschichte der Notenschrift» (1878); «Skizze einer neuen Methode der Harmonielehre» (1880. Segona edició augmentada, amb el títol: «Handbuch der Harmonielehre, 1887. Tercera edició notablement transformada, datant del 1898); «Die Entwicklung unserer Notenschrift» (1881); «Die Natur der Harmonik» (1882); «Elementar-Musiklehre» (1882); «Der Ausdruck in der Musik» (1883); «Neue Schule der Melodik» (1883); «Vergleichende Klavierschule» (1883); «Musikalische Dynamik und Agogik», «Lehrbuch der musikalischen Thra-

Enterrament de Na Llutgarda Gener

L'enterrament de donya Llutgarda Gener i Seycher va donar motiu a una extraordinària manifestació de dol. L'ha presenciada, per tots els carrers on va passar, una gran gentada.

El cadàver, posat dins d'una artístic i rica caixa mortuòria, havia estat dipositat en una capella ardent, situada al costat de l'oratori del sumptuós casal.

Fou transportat dins del luxós cotxe-estufa, servit per lacaios, abillats a la Federica.

La Comunitat de la Puríssima va resar l'absolte al davant de la casa mortuòria, al temple i al carrer de Mar, cantonada al de la Diputació, on l'acompanyament prengué comiat dels caps-de-dol.

N'hi havia dos. Un de les autoritats, format per un delegat del capítol general; don Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat; doctor Carulla, rector de la Universitat; senyor Prat, president de l'Audència; senyor Eulate, delegat d'Hisenda; don Joan Vallès i Pujals, president de la Diputació; un senyor canonge, representant el senyor Bisbe; el governador civil i el secretari senyor Luengo; don Enric Vila i Maríes, tinent d'alcalde, en representació de l'Ajuntament.

El cap de dol de la família estava format per un senyor sacerdot, els fills de la difunta don Francesc i don Josep, els fills polítics don Antoni Martínez Domingo, alcalde de la ciutat, i don Emili Vidal-Ribas i Güell; nets, oncles, nebots i altres parents.

Entre les nombrosíssimes personalitats que van assistir al luctuós acte hi copàrem aquests noms: el senador don Lluís Sedó, l'ex-senador don Ignaci Girona, els diputats a Cortes don Albert Rusiñol i don Pere Rando, els regidors senyors Duran i Ventosa, Puig de la Bellacasa, Jover, Ribalta, Rogent, Puig Esteve, Coll, Rodas, Carabon, Gili, Mauri, Martí, Companys, Mir, Nicolau, Guàrdia, Muntaner, Iglesias, Vinals, Borrull, Bolas, Balada, Batalla; l'ex-regidor senyor Matons, els diputats de la Mancomunitat senyors Grané i Pérez de Rozas.

Don Narcís Pla i Daniel, don Ramon Albó, don Vicens de Moragas, don Joan Alandi, don Còrria Pages, don B. Ametgual, don J. Pujol, els mestres Antoni Nicolau i Joan Lamote, marqués de Marianao, D. Ramon Monagel i el marqués de Julià.

Hi havia també el secretari de l'Ajuntament don Claudi Planes i tots els caps de Secció i Negociats, molts altres alts empleats municipals, i altres nombroses personalitats.

Repetim als fills i demés família, i especialment a don Antoni Martínez Domingo, el nostre més sentit pesam i preguem a Déu que es digni acollir en la seva Santa Glòria l'ànima de la difunta.

Desgràcia

El pintor Domènec Teixidor, de 50 anys, treballava ahir a la tarda a l'interior de la casa núm. 1, pis segon, de la Tapineria.

Havent perdut l'equilibri caigué del dit pis al celobert, quedant sense sentits. Fou conduït immediatament al dispensari de Casa de la Ciutat, on morí a la poca estona, de resultes de la fractura de la base del crani i altres lesions sofertes.

ENS CAL ADVERTIR ALS QUE ESPONTANIANENT ENS TRAMETEN ESCRITS NO SOL·LICITATS PER LA DIRECCIO DEL DIARI, QUE NO ENS ES POSSIBLE EN CAP CAS, TORNAR-LOS ELS ORIGINALS.

**CAMISERIA
SANS**
Boqueria, 32
Gran baratura de preus

sierung» (1884); «Praktische Anleitung zum Pürieren» (en col·laboració amb el doctor Karl Fuchs, 1886; obra publicada també amb el títol: «Katechismus der Pürierung»); «Opernhandbuch» (1884-1887. Suplement: 1893); «Musikinstrumente, Orgel, Allgemeine Musiklehre, Klavierspiel, Fuge, Vokalmusik, Musikwissenschaft, Vereinfachte Harmonielehre» (1893); «Proeludien und Studien» (1896, aplicat de diversos treballs publicats en diaris i revistes). Riemann publicà també edicions acurades de Friedemann Bach i altres compositors i les obres completes de Rameau per a clavicembal, etc.

Entre les produccions més conegudes del Dr. Riemann, citarem, en primer lloc, el seu «Diccionari de la música», força més reduït que el conegut i ja vell Diccionari de Fétis i que el més modern de Grove, el Diccionari de Riemann és, sobre tot, pràctic. Tots els músics estudiosos l'haurien de posseir.

Son també prou conegudes les produccions de Riemann, intitulades: «Handbuch der Harmonielehre» (obra traduïda al francès per Calvocoressi, amb el títol de «Manuel d'harmonie»); «Vereinfachte Harmonielehre» (traduït al francès per G. Humbert, sota el títol de «Harmonie simplifiée»); «Katechismus der Fuge» (anàlisi del «Clavi ben temperat» i de l'«Art de la Fuga», de J. S. Bach); «Musikinstrumente» (petit tractat d'instrumentació); «Die Elemente der Musikästhetik» (coneixem una traducció francesa de la dita producció i també una traducció castellana escrita per Ed. Ovejero, sota el títol de «Elementos de Estética musical»).

Entre les obres de divulgació més notables d'En Riemann, hem d'esmentar també el seu «Katechismus der Musikgeschichte», del qual publicà una bona traducció italiana feta per Enrico Bongionni. (Torino, Capra, 1903.)

Riemann escrivi, demés, força produccions per a pian: estudis, sonates, sonatines, variacions, etc., «lieder», una sonata per a violí, dos quartets, un trio i algunes produccions corals.

Huc Riemann deixa un gran buit en el món de la musicologia.

Claudi Martínez Imbert

Ha mort aquest conegut mestre barceloní. La seva influència entre nosaltres havia estat ben saniosa. En Claudi Martínez Imbert era, a més a més d'un excel·lent músic, un home cultí i equilibradíssim. El seu tracte era sempre agradable i el seu pensar ben assenyat. Deixa escrites força pàgines musicals interessants. Caldrà recollir-les amorosament i servir-les amb cura. En Claudi Martínez Imbert s'havia dedicat, sobretot, al professorat.

Parlarem del malaguanyat mestre, amb l'amor i l'extensió que es mereix, en la pròxima «Pàgina Musical» de LA VEU. Avui l'espai i el temps ens manquen. Volem, però, oferir el nostre condol a la distingida família del mestre Claudi Martínez Imbert i expressar, demés, la nostra dolor ben viva per la mort del pleurat i sempre respectat amic.

Primera audició a Espanya de la «Simfonia dels Alps», de Ricard Strauss

Els les nombrosos aficionats que constitueixen la ben simpàtica i ben ardida «Associació d'Amics de la Música», l'orquestra de la qual és desafortunadament dirigida pel mestre Francesc Pujol, oïren per primera vegada, en el «Concert inaugural» de la dita entitat, efectuat al «Palau de la Música» el dia 18 del present novembre, la formosa producció de Ricard Strauss, darrerament escrita i encara desconeguda dels públics espanyols, intitulada: «Una Simfonia dels Alps». A fi que les pàgines veritablement suggestives de Ricard Strauss fossin interpretades com llur autor somnia, la jove orquestra de l'Associació d'Amics de la Música fou aquest cop augmentada i formà un conjunt de 128 executants.

Hem aquí el que diu, entre altres coses, el propi mestre Pujol, a propòsit de la dita Simfonia, en sabordes notes publicades en els programes del concert que hem esmentat:

«L'estructura del darrer poema de l'il·lustre compositor Ricard Strauss, que ell anomena «Una Simfonia dels Alps», no té res que veure amb la forma clàssica consagrada per la tradició amb el nom de Simfonia, divi-

da generalment en quatre parts, netament tallada i contrastant entre elles per la diversitat de moviment i de caràcter que les informa. La nova obra del compositor bavarès, que avui tenim el goig de donar a conèixer, és veritablement un poema al qual li ha plagut donar el nom de Simfonia per extensió literària. És una successió de quadros en els quals la descripció objectiva de les més variades escenes i moments de natura muntanyenca, alterna i conviu amb l'expressió subjectiva de les impressions i sensacions que les escenes i els moments esmentats despertem o fan naixer en l'esperit del compositor.

No pot hom pas parlar amb més justesa del bell sentit de la novella Simfonia. No afegirem, doncs, als mots copiats, ni una sola paraula que pretengui «descriure» l'esmentada Simfonia — que no havem sentit, d'altra banda, sinó una sola vegada. Volem, però, consignar el fet de la primera audició, en terres d'Espanya, de l'admirable producció de Ricard Strauss i el goig ben viu que sentíren, oïnt-la, els músics i aficionats que acudiren al Palau. Es també ben just que fem constar — amb tot i tractar-se d'una nova gesta d'un estimat amic i col·laborador, demés, d'aquestes «Pàgines» — que en Francesc Pujol dirigí la Simfonia amb la seva fe, el seu «entrain» i la seva intel·ligència acosuada.

La «Simfonia dels Alps» ha estat estudiada — és agraït fer-ho també constar — mesos sencers. El públic ha sabut, ho «sentia», i, agraït, no es cansa pas d'aplaudir, amb la més justa insistència, a En Pujol i als seus músics.

Per la nostra part, no havem pogut ni havem volgut deixar de fer constar, en la present «Pàgina», la bella i recent palpitació de la vida musical de la nostra ciutat.

Noticiari

El dia 10 del passat octubre fou estrenada a Viena la darrera producció teatral de Ricard Strauss. Es titula: «La dona sense ombra». El llibret ha estat escrit per Hoffmannthal, llibretista acostumat de Ricard Strauss. «La dona sense ombra» — segons confessió del propi Strauss — fou començada abans de la guerra i terminada l'any 1917. Fins ara, però, no havia pogut ésser estrenada, a causa, jo no cal dir-ho, de la intranquil·litat dels esperits.

La darrera producció de Ricard Strauss ha obtingut, llegim, el més gran èxit. La primera representació proporcionà a l'empresari la respectable quantitat de 100.000 coronas. «La dona sense ombra» serà aviat representada a Berlín, Dresden i Múnic.

Hem rebut l'interessant programa del recital de Cançons donat a la Sala Aedon de Londres, el dia 27 d'octubre, per Elin O'Neil. Entre els compositors Roger Quilter, J. Alden, Mussorgski i Manuel de Falla, hi veiem figurar els noms dels següents compositors catalans: Enric Granados, Enric Morera, Joan Gay, Francesc Alió i Francesc Pujol.

Donem amb gust la ben agraïda nova.

A Girona, amb motiu de la festa major de Sant Narcís, s'hi celebrà la segona «Festa de la Sardana», per a premiar les millors sardanes (per a 11 professors) que s'enviessin a concurs. Formaven el Jurat els mestres Joan Balcells, Antoni Junca, mossèn Padró i el secretari senyor Vidal.

S'hi rebieren 27 sardanes.

La «Festa» se celebrà solemniament al Teatre Principal. Mossèn Padró llegí un bell discurs sobre la música popular i la nostra dansa nacional. El primer premi, 200 pessetes, s'adjudicà al compositor sitgetà Antoni Català i Vidal, per la sardana descriptiva «La festa major de Sant Bartomeu». És un petit poema musical sitgetà: s'hi senten les tonades dels «gegants», «balls de bastoners» i altres danses populars, la marxa de la banda de música i l'entrada triomfal de la processó al temple. Resulta un conjunt típic, característic, català, sentit que ha de traspuar sempre de la música de la nostra dansa nacional.

En Català designà per a Regina de la Festa la gentil damisella Na Rosa Ovielo, que ocupà la presidència entre aplaudiments, mentre la cobla «La Principal de La Bisbal» tocava la sardana.

Els dos accessits, de 125 pessetes, foren adjudicats a les sardanes «Dalt les Gavarres», d'En Juli Garreta, i «Mireia», d'En Francesc Fornells.

El premi segon, a la millor sardana de compositor resident a les co-

marques gironines, no s'adjudicà. Es donà un accessit de 60 pessetes a la sardana «La Pubilla de Riudoms», d'En J. Estela, de Pais.

El premi tercer, 100 pessetes, a la millor sardana composta sobre un tema popular català, s'adjudicà a «La noble porquera», d'En Josep M. Soler.

El premi quart, 75 pessetes, a la millor sardana de caient popular, amb obligada melodia per a tenor: «La nostra dansa», d'En Josep Grubulosa i l'accessit, 25 pessetes, a «Una mirada», d'En Josep Baró.

Les sardanes premiades foren tocades per les cobles «La Principal de La Bisbal» i «Els Montgrins», essent molt aplaudides.

L'alcalde, que presidia, felicità tots els que havien col·laborat a la festa i proposà la constitució d'una entitat perquè la organitzés cada any.

Com a fi de festa, es tocaren tres sardanes dels mestres del Jurat, havent-se de repetir «La xerrameca dels valls», d'Antoni Junca.

A la Cambra de Comerç, de Girona, dies ençà, hi hagué assemblea de 30 delegats de cobles. Va tractar-se de la constitució d'un Sindicat (abans en deien associació) de cobles i s'acordà que el descan dels músics sigui de vuit hores diàries i la supressió de les «passades» i «levants de taula».

En els exercicis per a mestre de capella de la Catedral de Lleida, fou designat el reverend Josep M. Llorens, fill de Tarragona i actualment mestre de capella de l'església de Sant Vicens la Real d'Olesa, on ha implantat el cant gregorià. És home de gran cultura musical i artística i un acurat escriptor. És fort organitzador: a Olesa hi ha fundat l'«Orfeon Oscense», amb les tres seccions d'homes, senyoretes i nois. El dit Orfeó és ovacionat cada vegada que canta en públic.

Es celebrà el Certamen de l'Acadèmia Mariana, de Lleida, en honor de la Verge del Miracle, de Balaguer.

La secció musical va adjudicar el primer premi, del capella-custodi del Miracle, a Francesc Brunet i Recasens, de Barcelona, i l'accessit a Josep Ferré i Domènech, de Toledo, mencionant a En Nadal Puig i Busquets, de Balaguer, i a mossèn Francesc Concorera, de Cervera. El segon premi, del mateix capella-custodi, no s'adjudicà i es mencionà a En Nadal Puig i Busquets.

El premi de la Caixa Rural Catalana, de Balaguer, s'adjudicà a En Josep M. Padró i Padró, organista de la Catedral de Girona.

El premi addicional del Jurat, a En Francesc Brunet i Recasens; l'accessit, a mossèn Nadal Puig i Bellera, capella-custodi de l'església del Miracle de Balaguer; la menció a En Trinitat Puig i Busquets i a En Tomàs Casrillo i Aguada, del Seminari Pontifical de Comillès.

En l'acte del repartiment dels premis a la Poesia i a la Música, la Schola Cantorum interpretà molt bé el «Toti pulchra», d'En Lambert; una «Salve», del mestre de capella de la Catedral de Girona, i les cançons populars «L'hereu Riera», «La presó de Lleida», «Els tres tambors», «La Mare de Déu» i «La mort de l'Escola».

La ciutat de Lleida, per iniciativa de l'Orfeó Lleidatà, vol alçar un monument al seu fill il·lustre el compositor i eminent pianista Enric Granados. S'ha designat la Comissió organitzadora, de la qual són presidents honoraris el senyor Bisbe el president de la Diputació i l'alcalde. Heu's aquí el Comitè executiu:

President, En Francesc Macarulla, president de l'Orfeó Lleidatà; diputats, En Josep Combellas, enginyer militar; vocals, doctor En Josep Gaya, després arxiver de l'Església Catedral; En Josep Estadella; En Pere Castro, metge; En Ramon Feliu, conseller del Banc d'Espanya i director del Montepio de Lleida i del Sindicat general del Canal d'Urgell; En Ignasi Villalonga, arquitecte; En Marius Sol, propietari; En Marcel·lí Marquès; En Serafi Martín i En Carmel Banquero, del comerç. Secretaris, En Lluís Giménez, professor d'ensenyament primari, i N'Antoni Roch, del comerç.

En Marshall, director de l'Acadèmia Granados, i el violinista Costa s'ofereixen a donar un concert a benefici del monument.

En Marshall farà una adaptació de la composició «Elegia eterna», d'En Granados, perquè la pugui cantar l'Orfeó Lleidatà.

En Pau Casals, el vendrellenc il·lustre, va tocar darrerament al Vendrell a benefici dels pobres.

El concert, donat a la Sala del Ti-

voll, constituï una festa extraordinària. Hi acudí tot el poble, que frisava per fruit d'aquell art sublim que ha donat renom universal a llur compatriota. Foren molt aplaudits l'«Adagio» i l'«Allegro», de Beethoven; les «Variacions simfòniques», de Beethoven; i la «Sonata», d'Haendel, en la primera part. En la segona, foren més compreses i més ovacionades la «Serenada», «L'abella», «Després d'un somni» i «Tarantela», que arrencà una ovació formidable, obligant-lo a tocar altres composicions fora de programa.

L'acompanyà el notable pianista Blai Net.

En Casals, amb el màgic so del seu violoncel, va aconseguir que les monedes carviessin de butxaques... El concert obtingué, doncs, un gran èxit artístic i econòmic: el 50 per 100 de la recaptació es remeté al Sant Hospital; el 30 per 100 a la Beneficència Municipal, i el 20 per 100 restant a la Caritat Cristiana.

Ha estat nomenat director artístic de la societat coral «La Lira Vendrellenca» En Joan Ivern.

Els diaris argentins parlen d'una jove i bella artista catalana, filla de Torrelló: Na Lea Bach de Llobera, notable artista. No és sols una meravella executant, sinó que és possedidora d'una gran tècnica: trans porta al seu instrument obres de Chopin, Wagner, Mozart, Debussy, etc. Ha donat, amb èxit, concerts a l'Argentina, a l'Uruguai i al Brasil.

Els dos cors que hi havia a Sant Pol de Mar, s'han unit sota el nom d'Orfeó de Sant Pol, que dirigeix el mestre Salvador Vives, director del dissolt cor «La Estrella».

A Ceret, l'antiga vila catalana de la comarca del Vallespir, regada per la Tesc i abrigada pel gegant Canigó i la serralada de les Alberes, en les passades festes de Sant Fariol n'hi hagué una a benefici de l'Obra de les regions deslliurades per la gran guerra. La festa artística fou un gran èxit. Hi assistí una gran concurrència. Els organitzadors, per a donar-hi color original, varen recomanar a les dames i damiselles que hi assistís sin cotades amb l'encisadora i graciola còfia rossellonesa. La majoria van atendre la recomanació.

Entre els diferents números del programa hi havia una patriòtica cançó catalana: «Oh, Rosselló!», lletra del professor catalanista rossellonès En Joan Amadeu i música d'En J. de Noull, que fou molt ben cantada per M. Rancourt, damunt d'un bell fons d'harmonia que hi acompanyà el cor «L'Harmonia del Vallespir».

La cobla «Cortie-Matées» va tocar amb gran mestria una bella sardana, i la festa acabà esplendorosament amb la gran cantada «Cant del Vallespir», lletra, d'esperit patriòtic, també del benivolunt amic En Joan Amadeu i música inspirada en les melodies de la terra pel celebrat compositor En Decad de Severac: cantada que provocà una antusiàstica ovació.

Les damiselles del cor Huien totes, molt graciosament, la bonica còfia rossellonesa.

El nostre dilecte amic M. Albert Schweitzer, l'autor de l'instructiu i bell llibre que es titula «J. S. Bach, el músic poeta», i els mèrits del qual com organista coneix prou bé el públic filharmònic barceloní per la brillant cooperació que el dit organista presta en les famoses audicions de la «Missa en si menor», de Bach, al Palau de la Música Catalana, ha donat recentment a l'església de Sant Tomàs, d'Estrasburg, una audició d'orgue, únicament consagrada a l'obra del mateix Bach, amb motiu de l'aniversari de la mort del clàssic cantor.

El públic restà vivament encisat — llegim — davant la mestria de M. Schweitzer en la fidel interpretació d'una tanda de les més importants concepcions musicals per a orgue, de J. S. Bach.

S'estan fent gestions per a reorganitzar l'Orfeó Vendrellenc.

Per iniciativa del confrare nacionalista «Gazeta de Vich» s'ha obert una subscripció per alçar un senzill monument al músic compositor Joan B. Espadaler, fill de Sant Quirze de Besora.

Excita a la Societat Viganiana de Concerts a que es posi una llosa commemorativa a la casa de Vich on va morir i al poble de Sant Quirze, a que posi el bust del músic damunt d'un «pedró» o font al mig de la plaça de l'esmentat poble.

«Gazeta de Vich» publica amb l'exemple i ha obert la subscripció posant-hi 50 pessetes.

Pagina Musical de LA VEU 31 de març de 1922

55

Les meves impressions de Barcelona

El mestre Koussevitzky, hoste il·lustre de Barcelona durant aquests dies, ha tingut la gentilesa de fer arribar fins a nosaltres unes breus i interessants impressions de la seva primera estada a la nostra ciutat. Honorem amb elles aquestes pàgines, tot rememorant al gran artista rus, no solament per la profunda admiració que sap sentir per les nostres coses, sinó també per la seva tan espontània com valerosa col·laboració a les nostres tasques.

En venir per primera vegada a Espanya, les meves idees sobre l'art musical d'aquest país i sobre els gustos musicals del públic espanyol no eren pas ben clares. Nosaltres, els russos, com gairebé tots els europeus, no sabem de la música espanyola, sinó allò que és solament un feble resò de l'art musical nacional d'aquest país, que, no obstant, ha influenciat sempre i continua influenciant fins ara els compositors europeus. Però els músics russos compreniem bé que aquesta música «espanyola», que coneixíem només per les obres sobre temes espanyols, restava tant llunyana de l'art nacional d'Espanya, com resten llunyanes les composicions sobre temes russos, dels compositors alemanys, de la veritable cançó nacional russa.

Però que es refereix a la música d'òpera, sabem només que el teatre de l'òpera a Espanya, estava sota la influència dels «veristes» italians i no sabem altra cosa.

Quin no fou, doncs, el meu astorament quan, en arribar a Barcelona, aquest centre musical d'Espanya i de Catalunya, hi he trobat unes tant admirables organitzacions musicals: el teatre de l'òpera «Liceu», que, gràcies a l'energia i al gust del seu director, senyor Mestres, ha donat en el transcurs d'un any un repertori més interessant i més ric que no importa quin gran teatre d'Europa, i, en fi, un públic, no solament musical, sinó també impressionable, i tan expansiu i tan ben disposat al reconeixement que anima extraordinàriament als artistes amb el seu entusiasme!

Però la més interessant institució musical que jo he conegut a Barcelona, i res de semblant hi ha a Europa que amb ella pugui ésser comparada, és sense cap dubte la institució coral «Orfeó Català», la qual m'ha deixat una impressió inefable.

La Rússia és celebrada a Europa pels seus cors i, per a un músic rus, un cor ben organitzat no ofereix certament un rar espectacle; no obstant, el cor «Orfeó Català» em sembla ésser qualque cosa d'exclusivament remarcable. Jo no hauria cregut mai possible, abans, que un cor pogués assolir, amb les seves execucions, uns tals efectes, purament orquestrals. Indubtablement és degut aquest resultat tan remarcable a l'incomparable director de l'«Orfeó Català», el mestre Lluís Millet, que amb el seu art arriba a la perfecció i dins del qual no té pas parió.

El programa del concert de l'«Orfeó Català», al qual jo vaig assistir, era exclusivament dedicat a les obres del mestre Nicolau, de qui vull parlar encara que sigui breument. El punt de partida de l'obra creadora del mestre Nicolau és la cançó popular de Catalunya, i és meravellosa pel seu ritme, capdadora per la seva simplicitat severa i la limpidesa de les seves harmonies, i revestida tota ella de la forma poètica d'una llegenda catòlica, també d'una noble i severa bellesa.

El mestre Nicolau, en la seva obra creadora segueix el camí indicat per la cançó popular, i ell no cerca embellir-la aquesta cançó popular ni arreglar-la segons el gust de l'art europeu; ell procura tot al contrari, no arrencar-la de la seva terra natia.

I és en això que consisteix precisament el secret de la bellesa d'aquestes obres meravelloses plenes de força i de vida.

Em plau, doncs, a música rus que és, el poder constatar aquesta tendència dins de la música catalana, aquest desig del compositor de pendre el camí indicat per a l'art nacional popular. És el camí escollit pels nostres compositors russos, pel nostre

genial Mussorsky, la música del qual comença no solament a ésser apreciada en la seva justa valor, sinó que sense cap dubte designa el veritable camí vers el qual deu induir-se l'art creador, en les novelles generacions dels compositors europeus.

SERGE KOUSSEVITZKY

Vers la «Lliga Nacional d'Associacions de Música».

Es arribat decididament l'instant precis de dur a la realitat la concepció, fantàstica tres anys enrrera, de donar personalitat a una Lliga Nacional d'Associacions de Música, a la nostra terra. Molt més aviat del que podia preveure's, Catalunya està avui en disposició de crear-se, donant-la-hi tota la importància a la qual és mereixedora, la seva Lliga Nacional d'Associacions de Música, que està destinada a viure entremig dels primers nuclis de devots de la música, organitzats arreu d'Europa.

A Catalunya havíem arribat a creure'ns, fa pocs anys, que si s'aconsegua fer vibrar la nostra Barcelona, tal com requeria la seva dignitat, fins a viure uns temps en els quals la música hi fos quotidiana i procurant de fer alguna incursió que esdevingués poc arriscada vers les ciutats catalanes, aprofitant els seus moments de vida popular o pintoresca, ja s'hauria fet prou, ja podríem quedar ben satisfets.

Però, fruit de l'esforç del gran nombre d'espirits que han dedicat llurs energies per a aconseguir aquells ideals, ens trobem avui, ara, amb una Barcelona com la que havíem somniat i, oi més, amb unes grans ciutats catalanes que van esdevenint musicalment opulentes al costat d'ella, batentllurs cors a l'unison i no esperant pas les festes majors ni els dies de mercat per a fruit de les meravelles de la música, sinó sadollant-se'n constantment i augmentant cada dia llur delit i entusiasme.

Es ara que va palesant-se en tots aquestes pobles el fruit d'aquella tasca dels orfeons catalans i d'aquells apòstols gairebé anònims que han anat deixant tota la seva ànima treballant inlassablement dins del seu nucli en cada vila i en cada ciutat d'una manera heroica. Per gràcia d'ells, avui, arreu de Catalunya, la música és estimada i és una mena de cosa que va esdevenint necessària i aduic imprescindible entre les grans masses de ciutadans cultes.

I així hem vist com una volta aquesta necessitat ha estat sentida per uns, quantes, aquestes quantes solament s'han fet, capaçs i es fan — dels més esforçats sacrificis fins aconseguir a casa seva, al seu poble, aquella miqüeta de viure que els fa falta i que fins ara no tenien, trobant-se lluny de Barcelona. Per això, per aquesta necessitat imperiosa de viure dins la música, va sorgir espontàniament, per propi impuls, aquella agrupació de devots — que es defen solitaris — de Sabadell, fent-se per ells una Associació que els duigués, a casa seva, aquell manà espiritual. I si aquell poble que és arran mateix de la creu de terme de Barcelona sentia ja amb tal freura aquell desig, qui dubtaria de què les altres ciutats més apartades no el sentissin no ja igualment, sinó d'una manera més imperiosa? I així ha estat: de seguida fou Olot, després Reus, més tard Tàrraga, i suara Lleyda, i la prova que aquesta necessitat era real, era veritable, era sentida profundament, és l'increment que han pres proporcionalment totes les associacions de seguida: Sabadell, que començava amb una dotzena d'aficionats, al seu tercer curs ha arribat ja a la xifra de 650 associats; Reus, que començava amb una trentena, al seu quart concert ha ultrapassat el nombre de 260; Tàrraga, malgrat el reduïtíssim nombre d'habitants, que començava amb una quinzena de companys, al seu segon concert s'acosten al centenar; i, finalment, Lleyda, on iniciaren l'organització quatre entusiastes, després del seu primer concert, donat recentment, ha aconseguit ja l'allistament de 150 associats.

Tot això vol dir que Catalunya, avui està preparada, està iniciada, per a posar a l'anostre nacionalitat en el lloc que li correspon musicalment. Es precis, doncs, no deixar perdre el nostre moment oportuníssim. Cal que tot els que tinguin una mica de responsabilitat l'avalorin ben bé i justament, posant els ulls en el possible esdevenidor de la nostra terra, dins aquest aspecte. Es precis que aquest instant no s'esvaeixi, sinó que s'aprofiti per a provocar l'abracada que lligui tots els pobles nostres que van unit-se espiritualment, i que tots plegats cridem als altres pobles que encara no han vingut a donar-nos les mans. Cal fer una obra en la qual tots i cadascun hi siguem cooperadors i responsables, acoblant tots els esforços per treure'n el màxim profit en benefici de tots. I és temps encara perquè totes aquestes altres ciutats germanes nostres acudim a enfortir aquesta unió i obtenir el seu lloc dins d'ella.

Com és indispensable que en emprendre's el camí ens valem, no solament voltats, sinó guiats i protegits per tots aquells que són guaiadors de la vida musical de la nostra terra, dels quals, per la seva història i el seu amor a la música i a Catalunya, pot amplemment confiar-se.

Si Catalunya vol, pot intentar-se aquesta empresa amb esperances de triomfar. I no hem vist mai com de la nostra gent resti ningú amb els braços plegats en els moments que s'han necessitat més oberts que mai.

FRANCESC DE P. TRABAL

Bibliografia

«F. Chopin. Canciones. Adaptación castellana y catalana del texto original polaco, por Pablo J. Riera y Soler.—Iberia Musical. Barcelona.»

Es el segon aplec de «lieders» publicat per la casa Iberia Musical. Conté tres cançons del gran mestre polonès: «El Missatger», «Vot de donzella» i «Plany».

Les cançons, per a cant i piano, de Frederic Chopin, no són pas, certament, obres cabdals del ben original compositor. Però cal conèixer-les. Aquesta «primera sèrie» ha d'ésser, doncs, ben rebuda i agraïda. I cal desitjar que es publiquin les altres cançons de Chopin. Les que En Fontana, volem dir, aconseguir reunir.

La traducció castellana i catalana de les cançons que ens ocupen ha estat feta amb delicada cura pel conegut traductor En Pau J. Riera.

Ll. Népoty, E. Rabaud: «Maruf». Traducció adaptada a la música, de Joaquim Pena.

Cal agrair a En Joaquim Pena la seva tasca, certament meritòria i delicada, de traduir a català algunes de les obres cabdals dels grans mestres del «lied» o del Teatre. Ultra les obres de Ricard Wagner, les cançons de Beethoven, Schubert, Schumann i Gabriel Fauré; «El drama wagnerià», d'H. S. Chamberlain; «Salomé», d'Oscar Wilde; «Elektra», d'Huc Hofmannthal, etcètera. En Joaquim Pena ha publicat ja les traduccions de «Luisa», de G. Charpentier; «El foraster», de Vicens d'Indy; «Terra baixa», d'Eugen d'Albert; «Salomé», de Ricard Strauss; «El fill prodig», de Claudi Debussy; «Boris Godunov», de Mussorski, i ara ens ofereix una traducció curiosa, i aplicada a la música (com les altres traduccions catalanes, de les produccions que hem esmentat), del «Maruf», de Ll. Népoty i del mestre Rabaud. Aquesta traducció és oportuníssima, ja que el senyor empresari del nostre Gran Teatre del Liceu promet oferir-nos l'obra bellíssima de l'actual director del Conservatori de París, en començar la propera temporada. Tots els nostres aficionats agrairan, doncs, certament, a En Joaquim Pena la seva darreta i ben notable traducció. La lectura d'aquests suggestius episodis de «Les mil i una nits» esdevé indispensable per a poder comprendre i ben sentir tota la maldia i tot l'«esprit» escampats arreu de la ben graciosa i ben saborosa partitura del mestre Enric Rabaud. La nova traducció d'En Joaquim Pena és, doncs, — repetim-ho — ben oportuna.

F. L.

Festa de la Música Catalana

CONCURS IX — ANY 1921

Composicions rebudes del 30 de novembre de 1921 al 28 de febrer de 1922

(Darrer terme d'admissió)

79. Col·lecció de tres marxes catalanes: «Catalunya vella», «Cant dels pastors» i «Colònies escolars», instrumentades per a gran banda. Lema: «El meu gra».

80. «La Pastoreta». Marxa-glossa, per a banda. Lema: «De la deu popular».

81. «Penedès». Marxa catalana per a banda. Lema: «De la deu popular».

82. Recull de tres marxes catalanes per a gran banda: «Del Montseny al Canigó», «La Mare de Déu» i «Sant Magí». Lema: «Parodiants».

83. Tres marxes catalanes sobre motius populars per a gran banda. Lema: «Pomell de flors boscanes».

84. «L'hereu Riera». Poemet simfònic popular per a gran orquestra. Lema: «Catalanesca».

Noticiari

En Pau Casals ha tocat a Nova York amb un èxit extraordinari.

El mestre Arbós acaba de dirigir, en un dels seus concerts de Madrid, el Poema Simfònic «Los ojos verdes», del compositor català Joaquim Zamacois. L'esmentada producció fou premiada, com ja es recordarà, en un important concurs efectuat a Sant Sebastià l'any 1920. Junt amb el mestre Zamacois, foren premiats els mestres Turina i Conrat del Campo.

Parlant del Poema d'En Joaquim Zamacois, heu's aquí el que escriu, entre altres coses, el crític de «El Liberal»:

«Notase en Zamacois, desde luego, que posee un rico temperamento apasionado, que ha estudiado con fundamento la técnica actual y que sus preferencias estéticas son las que, arrancando de Liszt y Berlioz, llegan a Riccardo Strauss en su última evolución progresiva. Si en la primera parte de su poema se nota cierta influencia de la escuela impresionista, muy pronto, al hablar el compositor con espontaneidad su propio lenguaje echamos de ver que sus mayores simpatías están de parte de los románticos. El público saludó la aparición de este nuevo y excelente compositor.»

Els diaris de Madrid «El Sol», «El Debate», «La Correspondencia de España», «A B C», «La Tribuna», etc., parlen també amb grans elogis de la interessant producció del mestre Zamacois.

Pem constar amb gust el nou èxit del ben notable compositor català.

S'ha celebrat al Saló del Consistori, de Terrassa, la primera de les sessions dedicades a la Història de la Música, organitzades per l'Escola Municipal de Música de la dita ciutat. L'esmentada sessió anà a càrrec del cultíssim violinista N'enric Rog, el qual parlà de «El gust italià en els segles XVI i XVII». N'enric Rog emfeyt s'hi donà una interessant recital a violoncel·la. En Juli Esteban, executà, demés, belles sonates de Corelli, Vivaldi i Tartini. El pianista Jaume Quintana interpretà, fora de programa, una Sonata de Scarlatti.

Es agraïdos de constatar que arreu de Catalunya s'organitzen concerts. Arreu van creant-se importants i ben simpàtiques associacions. Ens assabentem ara que el passat diumenge la distingida pianista Na Candida Coeta donà un interessant recital a Vil·la, contractada per la Societat Vigatana de Concert. Tocà pàgines de Chopin, Schumann, Wagner-Liszt, Debussy i Albéniz.

L'èxit fou gros.

Havem rebut el programa de l'important Curs d'interpretació per a artistes, organitzat enguany per l'Escola Normal de Música, de París. Heu's el aquí:

Curs Alfred Cortot: dies 2, 5, 9, 12, 16, 19, 23, 26 i 30 de març i 2 de juny. Tema estudiat: La música amb

programa o de caràcter suggestiu. Curs Wanda Landowska: dies 17, 20, 22, 24 i 27 de juny i primer de juliol. Obres que seran estudiades: J. S. Bach: Preludis i fugues del «Clavecin bien tempéré». Suites angleses. Suites franceses. Paritas. W. Mozart: Sonates en la menor, en re major (dos pianos), Rondo en la menor, número 3.

Curs Blanca Seiva: dies 25 i 28 d'abril, i 2, 5, 9 i 12 de maig. Aquest curs serà dedicat a la moderna literatura pianística i s'interpretaran produccions de César Franck, Gabriel Fauré, Vicens d'Indy, Alexis de Castillon, René Castera, Guy Ropartz, Roger Ducasse, Déodat de Séverac, Claudi Debussy, Maurice Ravel, Isaac Albéniz, Enric Granados, etc.

Curs Croiza: dies 6, 13, 20 i 27 de juny.

Curs Reynaldo Hahn (art líric): mes de maig.

Curs Jacques Thibaud (interpretació i tècnica): del dia 2 al dia 20 de maig.

Curs Pau Casals (interpretació i tècnica): Del dia 10 al dia 20 de juny.

Curs Marcel Dupré: dies 8, 10, 15, 17, 22 i 24 de juny.

Budapest és una de les ciutats musicalment més vives. Ultra el Teatre Reial d'Òpera, compta amb una magnífica Teatre Municipal (òpera popular) i diferents orquestres i entitats corals (Societat Filharmònica, Orquestra Simfònica, etc.). Els mestres Kerner i Dohnanyi dirigeixen els concerts de la Societat Filharmònica. Heu's aquí les obres que la suscita entitat ha ofert enguany per primera vegada: «Les quatre fons de Roma», Respighi; «Dos quadros característics», Toldg; Preludi, Scherzo, Intermezzo i Marxa tünèbre, Bela Bartók (un músic moderníssim); Nit transfigurada, Arnold Schönberg.

Dirigeix l'Orquestra Simfònica el mestre Abrany. Els concerts d'aquesta entitat són netament populars.

Entre les societats que es dediquen especialment a l'art coral, a Budapest, cal citar l'Associació coral i els Chors Palestrina. Totes tenen llur pròpia orquestra per tal de poder interpretar les grans produccions.

Darrerament s'han executat a Budapest, sota la direcció del mestre Lichtenberg, «Les Estacions», de Haydn.

Ricard Strauss ha acabat la seva «tournée» als Estats Units. Ha dirigit 40 concerts i ha guanyat 50.000 dòlars.

La coneguda cantatriu Lluïsa Tetraxini acaba de publicar les seves memòries.

S'ha estrenat, a Brunswick, una òpera còmica, «La nit de Sant Joan», del mestre R. Hartung.

La vídua del compositor Max Reger ha ofert els manuscrits del conegut mestre a la Biblioteca de Munic.

Festivals musicals a Alemanya: Del 29 d'abril al primer de maig, s'efectuarà a Dortmund un important festival barroc. Els mateixos dies tindrà també lloc, a Breslau, un festival Max Reger. I s'anuncia també, per al pròxim mes de juny, a la ciutat de Godesberg, un festival Brahms.

Un incendi ha destruït el Teatre de Dessau. Morí en el sudit incendi la cantatriu Lily Herking.

S'ha representat a Darmstadt, «Amphitryon», de Molière, amb música d'Hans Ebert.

L'Operatic Society, de Cambridge, ha ofert als aficionats la primera audició de «Les dues germanes de Binno», del mestre Cyril Rotham. El llibret (de Na Major Pausse), és una glossa d'un balada popular. Segons el «Musical Times», la música del mestre Rotham és rica i escaient. Apareix plena de ritmes i de melodies populars.

S'ha estrenat al Teatre Reial de Gant, i amb el més gran èxit, l'òpera antiga per a cant i dansa, «Mezz-rail», del conegut compositor belga Lluís Delune.

Han obtingut també un èxit fríac en un dels darrers Concerts d'hivern que s'efectuen a Anvers, tres «Esquisses mythologiques» per a orquestra, del mestre Robert Herberige.

Esdeveniment editorial

Els clàssics grecs i llatins en català

ALTA CULTURA

La notícia de la imminent incorporació metoditzada i completa de tots els clàssics grecs i llatins, traduïts al català directament de l'original per escriptors catalans de reconeguda solvència literària i científica, significa l'anunci d'un magne esdeveniment, la influència del qual pot ésser decisiva per a la cultura catalana.

Aquesta empresa constituirà el fet literari més transcendental que s'hagi produït en tot el Renaixement català. El reviscolament de la personalitat catalana s'escaigüé en ple romanticisme; el subjectivisme romàntic fou el més poderós revulsiu del nostre esperit nacional. Però justament perquè la reacció nacionalista tenia aquesta arrel sentimental i lírica, instintivament de primer antuvi es girà la vista envers els segles de la nostra grandesa, cercant el punt d'inserció històrica prescindint del fet del Renaixement i de la seva vivificadora influència.

El Renaixement intentà el reviscolament de tota l'antiguitat: les arts, les lletres, les ciències, la filosofia i fins les institucions.

El Renaixement s'esforçà a treure de les creacions i especialment de les literatures antigues, els elements de la cultura general, els mitjans de formar els esperits, que d'alleshores encà són esdevinguts el fons comú de l'educació sòlida entre els pobles de la nostra raça. Els moderns n'han tret fecundes inspiracions per a llurs pròpies obres artístiques i literàries: la cultura antiga a partir d'aquest fet ha estat el contrapès que ha mantingut sempre aplomat l'esperit del món.

L'HORA DEL RENAISSAMENT

Per una llei de causalitat històrica, la nostra literatura no ha pogut gaudir d'aquest benefici lastre que l'hauria mantinguda en segur equilibri malgrat tots els frontells. A l'hora que la influència del Renaixement envaïa la península ibèrica, començava el minvant de la nostra personalitat política. Els esperits cultes que haurien pogut injectar a les nostres lletres la saba renovadora, atrets pel miratge d'una grandesa que s'iniciava ponent enllà de les nostres fronteres, aportaven el pols d'or d'Itàlia i de França endins d'Espanya, i mentre allí es preparava l'eclosió d'una literatura abassegadora, a Catalunya emmudien postes i literats, deixant al poble humil la cura de conservar l'idioma. Allí, les universitats, els convents, els palaus, eren vergers propicis a totes les activitats literàries; una mena de frenesí de saber s'apoderà dels esperits, talment que es donà el cas que homes com el marquès de Denia, a seixanta anys començessin d'estudiar el llatí; en canvi a Catalunya, segons s'anava perdent l'alè polític, l'atonia espiritual es feia cada vegada més aguda, fins oblidar la passada grandesa de les nostres lletres.

LA FUNDACIÓ BERNAT METGE

Catalunya, però, després d'aquest llarg eclipsi de la seva personalitat, s'ha recobrat definitivament, i se sent posseïda d'un sagrat daler de perfecció en tots els ordres, i s'adona que a la seva literatura li manca el nodriment clàssic, i avui, amb la Fundació Bernat Metge, es disposa a realitzar aquesta obra espiritualment i patriòticament benfactorsa.

Fins ara s'havien fet treballs isolats; tots, qui més qui menys, ens hem fet una cultura clàssica valent-nos de traduccions i edicions estrangeres, les quals, potser més que acostar-nos als clàssics, ens n'allunyaven, donades les dificultats i els descoloriments que forçosament havien d'ocasionar-se amb la intervenció de tants intermediaris entre l'original i el lector català.

Un dels objectius d'aquesta benemerita empresa és estalviar tots aquests obstacles, posant les obres cabdals de l'antiguitat a l'abast de la intel·ligència i de la sensibilitat catalana, mitjançant traduccions directes en el nostre idioma, solidament autoritzades i curiosament controlades, publicades segons un pla racionalment ordenat, per tal que l'edició formi un cos, i que a la unitat

espiritual del contingut correspongui una unitat material.

MAGNITUD DE L'EMPRESA

Cal només tenir un concepte rudimentari de la literatura antiga per a comprendre la vastedad d'aquest projecte, i hebre esment de la perseverança, de l'entusiasme i del seny que la seva realització exigeix dels que en tinguin la responsabilitat i l'honor de la direcció.

Ningú millor que el que positivament és l'ànima d'aquest projecte per donar-nos detalls interessants respecte del pla establert i el criteri orientador d'aquesta magna sèrie de publicacions. Per això ens dirigirem al nostre bon amic, el notable escriptor En Joan Estelrich, a la intel·ligència i laboriositat del qual s'ha confiat aquesta missió tan delicada, perquè ens il·lustrés respecte d'aquests interessants particulars.

L'Estelrich, amb la seva càlida abundància verbal, tan suggestiva, ens parlà llargament i amb íntim entusiasme de l'empresa que se li ha encomanat. Ens deia: No cerquem la resurrecció de les idees antigues, sinó la preservació contra les il·lusions modernes; l'humanisme com a gust i estudi de les valors eternes. Aquesta edició és tant més necessària ja que els clàssics no són per llegir a les biblioteques públiques o als Ateneus, sinó tranquil·lament, en el silenci de la pròpia cambra d'estudi; per l'emoció dels grans autors res no escau tant com la calma i la intimitat. Però nosaltres —afegeix— no volem suscitar solament un plaer fugitiu o facilitar models per a la imitació. No; volem que al costat de l'humanista vingui el filòsof, que després de l'interès artístic o literari vingui l'interès científic; que les nostres edicions siguin el punt de partida per a recerques extenses sobre la llengua, la literatura, la filosofia, les institucions, la vida pública i familiar dels grecs i dels romans. Aquests estudis són el complement necessari per a penetrar dins la intimitat d'un Plató o d'un Ciceró, de Plutarc i de Seneca, de la mateixa manera que cal l'arqueologia per a posseir plenament la història de l'art antic. Així —completava el seu pensament el nostre amic— nosaltres allarguem el sentit donat comunament a la denominació de clàssics, incloent a la sèrie de publicacions els principals autors cristians dels primers segles. Gregori de Nàziari, Joan Crisòstom, possem per cas, no figuren dignament al costat dels grans oradors pagans? De Lactanci no s'ha dit, amb justícia, que era el Ciceró cristià? Les Confessions de Sant Agustí, les Poèsies de Prudenci, els himnes de Sant Ambrós, no són veritables obres literàries, per ventura?

Després d'una petita pausa, el nostre amic reprengué la seva explicació, aclarint el seu pensament amb aquestes paraules: —Per nosaltres, el traductor ha d'ajudar als lectors a comprendre, demostrant, però, que ell ha comprès primer. Així, posarà, no per cada mot, sinó per cada expressió, l'equivalent català més pròxim, de manera que en conjunt la traducció resulti com una mena de comentari seguit. Bé sabem que els poetes grecs v. g. són pròpiament intraductibles, sobretot a les llengües modernes, ja acadèmiques i rígides. La nostra però, es troba en un estat de maleabilitat inicial que li permet d'acostar-se a una llengua com la dels poetes grecs, a voltes altívola i a voltes familiar, rublerta d'imatges, desdenyosa de l'encarcament sintàctic, rica de neologismes ardis i d'improprietats genials. En aquest sentit, el català té un coeficient d'adaptabilitat superior a la prosa francesa moderna. El que no podrà obtenir-se, en canvi, amb la nostra prosa moderna, és la varietat expressiva dels ritmes lírics, això prescindint de primer antuvi de l'encís, ja escau per sempre, de la música i de la dansa. En aquest punt caldrà que el lector aportï la seva facultat imaginativa, perquè a través de les nostres traduccions enllevini i es presenti les colors del model antic.

METODE CRÍTIC DE LES EDICIONS

En preguntar-li concretament respecte al criteri que orientaria aquestes aportacions ens digué: —Paul Mazon ha dit que no hi ha res tan subjectiu com una edició; nosaltres, però, les volem ben objectives; el text d'un autor no pot abandonar-se a l'esperit particular de tal o tal comentarista. Ens proposem d'usar la sobrietat i la seguretat de mètode crític que fou en altre temps, i ha estat sempre, una de les característiques més belles del geni llatí. Es procurarà, amb la màxima aproximació, reconduir el text a la seva líl·lica genuïna. Per això s'anirà a les fonts més sistemàtiques: l'adopció d'un text suposarà la seva comprensió perfecta. Les decisions s'autoritzaran en la tria assenyada entre les conjectures més probables, i no s'alterarà res per atzar o arbitràriament. Es prescindirà, doncs, dels fragments isolats, de les obres apòcrifes i de les merament tècniques, acceptant-se només aquells fragments que encloguin un sentit complet.

En general, i majorment al principi, es donarà preferència a les grans obres intactes i plenes de vida. Tot i éssent elementals aquestes edicions, posseïran certa autoritat científica, i com que no es destinen exclusivament als savis, sinó a la generalitat dels estudiants i lectors, resultaran suficients, encara que no siguin pròpiament crítiques ni feixugament

erudites. Cal tenir present que llur objecte és facilitar la lectura de les grans obres clàssiques. El que es farà serà incorporar-hi tàcitament l'obra dels crítics anteriors, com un resum; però el text que en resultarà i la traducció que s'hi fonamentarà no hauran de donar sistemàticament només que un sentit a cada passatge.

EL SENTIT DE LES TRADUCCIONS

—Així, doncs, les traduccions...? —Les nostres traduccions hauran de servir per a facilitar la intel·ligència del text antic, permetent alhora als que no poden anar directament a l'original, d'entreveure i sentir allò que constitueix avui encara llur frescor i llur encís tant com sigui possible: en això, no obstant, les esperances habitualment sempre van més lluny que la realitat. Però hem de fer tot el que estigui a la nostra mà per a donar-nos la sensació que ens atanssem materialment a l'autor, imaginant-nos que ens posem en el seu lloc, condició única per a comprendre'l. Perquè no basta substituir simplement un text antic per un de català que ens apropiem, com si aquest fos l'únic, sinó que cal que el text català ens doni una idea, la més exacta possible, del que és el text antic. Solament així, amb un gran esforç, es pot dissenyar relativament l'efecte de les equivalències insuficients i de la diversitat de significació dels mots entre les llengües antigues i la nostra moderna. Hem de posar el màxim interès que les nostres traduccions no s'allunyïn del text i esgarrin, en lloc d'acompanyar. L'ideal en aquest sentit és que mitjançant la traducció, arribem a pensar exactament el que pensava l'autor antic, altrament és molt difícil comprendre'l i molt més sentir plenament el que podria fer-nos sentir.

Després d'una petita pausa, el nostre amic reprengué la seva explicació, aclarint el seu pensament amb aquestes paraules: —Per nosaltres, el traductor ha d'ajudar als lectors a comprendre, demostrant, però, que ell ha comprès primer. Així, posarà, no per cada mot, sinó per cada expressió, l'equivalent català més pròxim, de manera que en conjunt la traducció resulti com una mena de comentari seguit. Bé sabem que els poetes grecs v. g. són pròpiament intraductibles, sobretot a les llengües modernes, ja acadèmiques i rígides. La nostra però, es troba en un estat de maleabilitat inicial que li permet d'acostar-se a una llengua com la dels poetes grecs, a voltes altívola i a voltes familiar, rublerta d'imatges, desdenyosa de l'encarcament sintàctic, rica de neologismes ardis i d'improprietats genials. En aquest sentit, el català té un coeficient d'adaptabilitat superior a la prosa francesa moderna. El que no podrà obtenir-se, en canvi, amb la nostra prosa moderna, és la varietat expressiva dels ritmes lírics, això prescindint de primer antuvi de l'encís, ja escau per sempre, de la música i de la dansa. En aquest punt caldrà que el lector aportï la seva facultat imaginativa, perquè a través de les nostres traduccions enllevini i es presenti les colors del model antic.

LA TASCA DEL TRADUCTOR

—Tasca àrdua i plena de responsabilitats per al traductor. —Certament—ens replicà l'Estelrich—L'acomodació dels autors antics al català modern és una obra magna per als nostres literats i filòlegs. Però trobant-se el català en plena plasmació com a instrument literari, posseïent encara l'acuitat dels orígens, el traductor gaudirà d'una matèria més docil de la que tindria havent de manejar qualsevol altra llengua cristallitzada del tot. Aquesta major llibertat vol dir, però, major responsabilitat, per no caure en el perill de forjar un instrument arbitrari, tofa vegada que no disposa d'una tradició literària i ha de moure's sense el control d'una severa vigilància acadèmica. Per això convindrà que el traductor s'inspiren en la llengua viva i corrent, assimilant-se les idees de l'autor antic a base del català d'avui, utilitzant els arcaïsmes i els neologismes, solament en casos imprevedibles, o quan la necessitat tusti-

fiqi la rehabilitació d'una expressió desueta. Per a donar totes les garanties imaginables a la tasca dels traductors, aquesta serà sotmesa a la competència de les nostres autoritats màximes en literatura i filologia, les quals faran la revisió definitiva del text català, amb la qual cosa, podrem obtenir la màxima equivalència, sense l'enfarcit d'una erudició atuidora, que molt sovint converteix el llibre en un company indesitjable.

EL PLA GENERAL DE LES PUBLICACIONS

—I el pla general de les publicacions...

—Es començarà per dues grans col·leccions: grega i llatina. Després estudiarem altres dues col·leccions: una de les obres cabdals de la literatura oriental; l'altra de les obres erudites de les literatures modernes. El tipus de les edicions serà un text, acompanyat d'introducció i comentari general, amb la traducció catalana davant del text. També s'editarà la traducció separatament del text, i possiblement també el text «tot sol» per a ús dels professors i alumnes de totes les universitats hispano-americanes, obligats a servir-se a l'aula d'edicions angleses, franceses o alemanyes. Això és capitalíssim. Actualment aquesta empresa editorial donarà per primera vegada als països hispànics una edició completa d'Homer, en el text original. Això constitueix una nova prova de la capitalitat editorial de Barcelona, entre tots els països hispano-americanos. De primer es publicaran textos veritablesment clàssics i principals; després vindran els d'ordre secundari, prescindint dels d'ordre inferior o purament tècnics o científics. Plató, per exemple, hi serà tot. Aristòtil, però, en la primera tria només hi serà amb els seus tractats principals. Pel que toca a les obres científiques, solament hi figuraran en el cas que es volgués editar una col·lecció complementària. Les traduccions, tant de vers com de prosa, seran en prosa literal. No entraran en el nostre pla les traduccions poètiques ni tampoc els comentaris extensos ni els estudis filològics detallats. Això, que podria constituir un complement a la publicació, es deixa com una perspectiva, la realització de la qual creiem que avui seria prematura a Catalunya.

LA DISPOSICIÓ DELS VOLUMS

—La disposició dels volums, com serà?

—Els imaginem així: Introducció i comentari general (l'autor, el seu temps, les seves obres, el seu gènere literari); aquest comentari només anirà en el primer volum de cada autor. Com exemple: filosofia de Sócrates, com a prefaci a Plató; Teatre grec, com a prefaci a Aristòfol, etc. Se gomenament, exposició o resum (lletra petita), de cada obra o fragment. Respecte de l'ordre formal hem resolt el següent: A la dreta, el text original amb notes brevíssimes de les variants decisives; davant per davant, a l'esquerra, la traducció catalana amb notes breus sobre els passatges que calguin. La numeració és

la mateixa a les dues pàgines encarades. Al final de cada autor (un o més volums) un índex general, i en certs casos apèndix, estudis i comentaris especials, llista de noms propis, glosaris, «incipit» dels poemes, etcètera. Els volums, uns amb altres, seran de 255 pàgines.

—A quina raó obeeix aquesta disposició?

—Senzillament. El comentari preliminar i exp ositiu té per objecte donar idea completa del text, esclarir les possibles obscuritats i treure'n els ensenyaments que conté. L'ideal és un comentari de conjunt, que faciliti una comprensió segura i fina del text, especialment dels passatges difícils. Els comentaris consistiran en resums històrics sobre el text, l'autor, la data, el contingut de l'obra, fets o teories que hi són exposats, origen i autors que les han tramessos, fonts, etcètera, i per a alguns autors un comentari geogràfic. Altrament també s'hi faran remarques literàries, manera de coordinar els fets i les idees que s'hi exposen, l'estil, etc., i remarques gramaticals, formes rares, de dels modes, dels temps, mètrica, mena de versos i altres particularitats formals.

ELS COL·LABORADORS

—Les col·laboracions...

—Comptem amb la de totes les personalitats literàries i filològiques més il·lustres i eminents de Catalunya; hi ha feina llarga per a tots. Penseu que la col·lecció completa sumará 300 volums: hi ha tasca per a molts anys. Per de moment podem anunciar que mossèn Llorenç Riber traduirà Ciceró; En Gabriel Alomar, Horaci; mossèn Lluís Carreras, Epictet; En Lluís Segalà, l'Iliada; En Nicolau d'Oliver, Menandre; Joan Creixell, Plató; En M. Montoliu, Corneli Nepos; En Ferran i Mayoral, els Presocràtics; En Joaquim Balcells, Lucreti; En J. M. Sagarra, Càtul; En M. Ferran, Tàcit, etc., completant la col·lecció amb obres de Teatre, Oratoria, Poesia, Història i altres, la traducció de les quals s'encomanarà a reconeguts prestigis literaris de la nostra terra.

La revisió dels textos i de les traduccions anirà a càrrec dels senyors Lluís Segalà i J. Balcells, professors de la Universitat; En Lluís Nicolau d'Oliver, En Pompeu Fabra i En Gabriel Alomar, de l'Institut; G. Dwelshawers, del Seminari de Psicologia, i el canonge Llobera.

Aquestes manifestacions del nostre amic Estelrich estalvien els comentaris. La publicació d'un cos editorial de la màxima i de la magnitud del que s'anuncia, únic en la història bibliogràfica espanyola, al qual aporten el seu entusiasme i la seva cooperació els nostres directores polítics i les més significades personalitats del nostre món intel·lectual, demostra la imminència de la plenitud espiritual de Catalunya; la realització d'aquesta empresa ens classifica en lloc eminent en el moviment literari del món i ens donarà dret a la intimitat de les cultures modernes més elevades.

G. CAPDEVILA

La Creu Blava

La ponència formada de socis fundadors i antics de l'Associació Humanitària La Caritat ha donat per llista la constitució definitiva de la Nova Associació de Caritat Creu Blava. Tenen l'estatge social a la Ronda de Sant Pau, 36, baixos.

L'objecte de la institució és el mateix de les seves predecessores: Dos de Maig i La Caritat.

La Creu Blava tindrà en el seu estatge social un dispensari públic completament gratuït, en el qual visitaran els doctors que en la dissolta Associació Humanitària la Caritat.

Farà repartiments de bons de pà, carn i arros als necessitats, prèvia investigació domiciliària, i efectuarà completament gratuïts els trasllats de malalts pobres de domicili a domicili i a clíniques i hospitals o vice-versa.

El Consell Directiu elegit en assem-

blea per a portar a efecte tan alts fins, està constituït en la següent forma:

President, doctor Adolf Palomar de la Torre; vice-president primer, doctor En Frederic Alvarez Gilarran; vice-president segon, doctor Antoni Vilanova Bruich; secretari, don Francesc Alvarez Córdoba; vice-secretari, don Josep Marcos Pimental; tresorer, don Antoni Vilanova Carbonell; vice-tresorer, Francesc Bartolomé del Pino; comptador, don Millán de la C. Capdevila; director del magatzem, don Salvador Gordo; vocals, don Ramon Grau Noguero, don Prudenci Pueyo, don Ramon Olivella i don Feliu Chassignet.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé tramitar-ne articles o notes suplicades la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne et més petits cas) d'avaluar, degudament els originals.

Pàgina Musical de LA VEU

4 d'octubre
de 1922
66

Teatre Liric Català

Acostant-se el dia, per a nosaltres, certament, desitjat, de l'estrena, al Teatre Tivoli, d'una nova producció d'un mistic nostre, i inaugurant-se, demés, amb la susdita estrena, una temporada de Teatre Liric Català, ja no cal dir que no podem estar-nos de fer constar, des de la «Pàgina Musical» de LA VEU, els nostres desigs de que l'èxit més franc i popular acompanyi els autors de la producció esmentada.

L'existència d'un Teatre Liric neta-ment català esdevé imperiosa. Tota gesta per tal d'ajudar a crear-lo, a implantar-lo, ha d'ésser, doncs, tothora aplaudida per nosaltres. I ha-rem d'esguardar la susdita gesta, amb la més viva i més profunda simpatia.

Caldria ara que el públic, que el nostre públic un xic distret, val a dir-ho (com tots els públics del món en els presents moments!) pel que respecta les coses de l'espectacle, es fixés en la valor i en l'alt sentit de la temporada que es prepara. Recordem-ho: de la unió, de la fusió amorosivola d'un poble amb els seus artistes i empresaris neix i pot únicament sorgir un teatre pel damunt de tot natural, «nacional». Músics i po-etes vibren certament amb més intensitat quan se senten amats, encorat-jats i sobretot escoltats per llur pú-ble.

Tant de bo que l'èxit acompanyi tothora els col·laboradors del Teatre Liric Català i que llur fusió amb l'espirit del públic, del nostre pú-ble, quedi aviat íntimament i dura-ment establerta. Per la nostra part, ho desitgem profundament, sincera-ment.

La restauració del Contrapàs llarg

INSISTINT

Un anònim corresponent, al qual agraeixo la deferència, va enviar-me un retall de «Las Noticias», del dia 7 del passat mes, on s'hi inserí un ar-ticle titolat «El Contrapàs en mar-cha», que signa el crític musical «Sal-vatore».

En aquest article invoca als llei-gidors, que durant la proppassada festa major de Torroella de Montgrí, i en el local del Sindicat Agrícola d'aque-lla vila, sis vellets, els noms dels quals cita, hi van ballar un Contrapàs llarg procedent de l'arxiu de l'avi Pep, to-cat per la cobla «La Lira», i que aquesta «antiga dansa empordanesa» va agradar molt.

Diu també que «aquesta primera contribució pràctica i pública a la resurrecció del contrapàs», va poder fer veure el «pas clàssic del contrapàs» idèntic al de la sardana d'aquell temps, la qual sardana «era consi-derada com un «ballet» insignificant».

Tot això produeix un gros entu-siasme a «Salvatore», i abocant pel broc gros l'aigua dels elogis a Tor-roella de Montgrí, diu textualment: «en los anales de este acontecimien-to folk-lórico, el nombre de esta cul-ta población deberá figurar en primer término, pues la tradición de que puede vanagloriarse podía cimentar-se sobre la voluntad decidida y el entusiasmo por un ideal», parafra-sada, en resulta, a més d'inexacta, molt fosca.

Així tenim, doncs, que Torroella

haurà de figurar com a cap de brot en la resurrecció del contrapàs.

I jo que em pensava que 15 anys enrera, quan segurament «Salvatore» no sabia encara el que era el con-trapàs, ja l'havien restaurat els de Banyoles el dia 25 d'octubre de l'any 1907!

Amic Quimet Hostench, per què vas pendre sobre teu la feinada, gros-sa, molt grossa, que te imposares? I tu, amic Carré, per què vas treba-llar tant en harmonitzar-lo i descri-rrar aquelles velles soltes de casa l'avi Juncà? I vosaltres, Coderch, Fer-rés, Plana Boschmonar, Teixidor, Ba-sedas, Pau, Mir, Sarquella, Guinà, Pujol, Oliveras i Boix, ja n'esteu ben certs que ballareu el contrapàs l'any 7? I vosaltres, colla d'Olot, que el ballareu pel Corpus de l'any 8 a la vostra ciutat, no somiàveu pas? I vos, Pere Pagès i Rueda, que re-diantre pensàveu quan escrivíeu aquell article titulat «El Contrapàs llarg de Banyoles», publicat a LA VEU del dia 4 de novembre de 1907? I els del Foment de la Sardana que balla-reu a Vallvidrera el dia 5 d'abril de l'any 1908, tampoc fereu res? O, és que el nombre públic que amb els seus frenètics aplaudiments va obligar a repetir tot el Contrapàs llarg a la colla de Banyoles, quan les festes del Cincantenari dels Jocs Florals al Park Güell, era sord, mud i cec? I vos Baller, d'on vāreu treu-re a aquells onze que hi ha «mapats» a les vostres fotografies?

Tot això són falòrnies?

Així ho sembla, segons «Salvatore», el qual, així com els romans con-taven els anys a partir de la funda-ció de Roma, ell deu començar a comptar les restauracions del con-trapàs a partir de la data de fundació del Comitè, sense voler tenir en com-pte el que els altres han fet anys i anys abans d'aquesta fundació.

Això no fóra res, si «Salvatore» ho hagués ignorat; mes, tot quan jo he dit ara, que no és sinó una repetició de la meua carta publicada a LA VEU el dia 28 de juliol, nit, ho sab-ia «Salvatore» per la mateixa, tota vegada que ell forma part del Co-mitè i el Comitè, per mitjà del seu secretari, senyor Camós, me la va respondre, segons es pot veure a LA VEU del dia 18 d'agost vespre. I en-carà hi ha més; i és que «Salvatore», en un article publicat a «Las Noti-cias», del dia 10 d'agost, hi posà al peu d'una nota, dient que «d'una informació que ha motivada els seus escrits, s'assabentà que farà com uns 15 anys que un grup de balladors banyolins van INTENTAR reproduir a Barcelona el Contrapàs llarg». Doncs si es va assabentar d'això, com és que ara ens diu que Torroella ha estat qui ha fet la «primera con-tribució pràctica» pública a la re-surrecció del Contrapàs?

Creu més pública la sala del Sin-dicat Agrícola de Torroella, que la gran plaça del Park Güell, de Barce-lona, curulla de gent?

No, «Salvatore», per això no hi pas-so. No val a tergiversar fets i cal ésser veridic. Els banyolins no inten-taren reproduir-lo com diu vostè, si-nó que el reproduïren a Banyoles, primer, i a Barcelona després, i amb la mateixa orquestració es toca i balla a Olot pels olotins.

I entenguí's bé que en insistir, res personal em guia, ja que poca co-sa, per a no dir res, hi he fet jo, i, per tant, cap glòria em pertany. Em guia, només, un esperit de jus-tícia i de veritat, i perquè no passi amb el contrapàs el que amb la sar-dana llarga ha passat, atribuint-ho tot a l'avi Pep, i quedant injustament preterit un fill, precisament de Tor-roella de Montgrí, el cèlebre Par-das, veritable inventor de la sardana

llarga, i del qual ningú s'ha recordat, qüestió sobre la que, si Déu ho vol, penso insistir també.

Quedem, doncs, en què el número 1 de les restauracions del Contrapàs llarg, toca a Banyoles, i de Banyo-les, la major glòria pertany a en Quimet Hostench i en Francesc Car-ré, l'un com a director de ball i ba-llador, i al segon com a músic.

En l'article que comento, es diu que el Contrapàs és una antiga dan-sa empordanesa, afirmació que no crec jo que sigui fàcil de provar. Que de l'antigor, es ballava a l'Em-pordà, sí; que es ballava el contra-pàs a la moda empordanesa, també; mes, no és menys cert que es ballava també a la moda selvatana, com és cert també que el Contrapàs vivia en el Gironès, Selva, Baix Empor-dà, Alt Empordà, Garrotxa, Munta-nya i Cerdanya, que formen la «pro-víncia» de Girona, com vivia també a la plana de Vich, al Bergadà, Urgel-let i altres llocs ben distants de l'Em-pordà.

També, al meu entendre, és una equivocació dir que el pas del con-trapàs era idèntic al de la sardana antiga. El pas de la sardana antiga, és ben conegut de tots els vells i era un pas uniforme, més o menys picat segons fos la melodia més o menys alegre; mentre que en el contrapàs hi havia l'«entrada», que és camin-ant, els «salts», les «camades», i les «rodades», i es ballava amb una certa inflexió del bust bastant difi-cil d'explicar.

Tampoc estic conforme en què la sardana curta fos considerada com un «ballet» insignificant. La sardana no ha estat mai considerada com a ballet i si se'n vol convèncer, no cal sinó preguntar-ho a qualsevol que conegui una mica els nostres balls populars. Ja se'n ballaven de ballets a la plaça, com es ballaven entrades de ball i entrades de flet, mes això era ben diferent.

En parlar del Contrapàs ballat a Torroella, diu també que el que es tocà procedia de l'arxiu de l'avi Pep. Ja vaig dir una vegada que no per-que els papers procedissin d'aquest arxiu havien d'ésser bons; en aquestes coses, el pavelló no cobreix la mercaderia, a més de què en Pep va viure en l'època decadent del Contrapàs. Però, jo tinc els meus dubtes respecte al Contrapàs tocat a Torroella per «La Lira», i si no fos que «Salvatore» assegurava que venia d'en Pep i jo no puc dubtar de la seva paraula, diria que és el de Banyoles, encara que jo no l'hagi sentit tocar. Raons? Les següents: L'any 1907 no es coneixia cap contra-pàs instrumental per a cobla moder-na, que jo sapiga; en instrumentar en Carré el de Banyoles, en va ven-dre cinc o sis còpies, i a major abun-dància, deu fer uns dos anys que un músic de Banyoles va demanar a l'arxiver de la colla del Contrapàs permís per a copiar els papers, «en interès d'una cobla de Torroella». Tinc motius fundats, doncs, per a creure que el tocat fos el de Banyo-les? Crec que sí. Confesso que no en conec cap més d'instrumentat, i això que jo he cercat molt.

Segons diu l'autor de l'article que comento, es va tocat a Torroella la «Sardana de Contrapàs número 1», composta per ell sobre motius del «Sardana del Contrapàs número 1», sembla que vol dir que en vindran d'altres. Si jo tingués l'honor d'ésser amic de l'autor i la meua amistat prou forta per a fer-me escoltar, li aconsellaria que no barre-gés el contrapàs amb la sardana. No do-nem mals exemples, que jo em recor-do prou de les sardanes «La Mas-cota», «Bocaccio», «L'entrada de Cas-telló», «L'entrada d'Alpens», i no sé quantes coses més. Que no vingui un dia un, i ens faci una sardana del «Ball del Ciri» o del «Galop de Cortesia», o de la «Jota Aragonesa». Cançons, molt plausibles; més, balls amb balls...

Serà potser perquè jo no crec en l'etnofonia empordanesa incorrupta, ni amb l'eco lric ancestral que l'au-tor esmenta.

I per acabar, un fort aplaudiment a «Salvatore» quan fustiga ferma-ment a aquells que, en lloc de ballar sardanes, sembla que fan gimnàstica o altra cosa semblant.

Com ell, crec jo que fóra cosa me-ritòria el poder foragitar, almenys de les places de l'Empordà, a aquells que confonen llastimosament el ball de la sardana amb el joc del futbol, o que creuen que constitueix el «sum-mum» de la ciència sardanística ba-llar tota la sardana en un pam qua-

drat de terreny. No deixa per això d'ésser un avantatge; no erren mai el contrapunt... ni de les revesses.

Joan RIERA I VILARNAU

Ciutat de Barcelona, 19 de setem-bre de 1922.

Fullejant revistes

MENUT, TOT ES MENUT....

Aquest és el títol d'un modest en-trefilet, ple de malícia, que publica aquests darrers dies una important revista musical francesa. Diu així:

«Vivim innegablement en una èpo-ca que en podríem dir de les coses «menudes». Les coses grans, les grans idees ens causen molestia. Construïm (i encara amb quanta parsimònia!) pleïets minúsculs en els quals els nos-tres parents ja «grans» no trobarien gairebé ni lloc per a llurs gats i llurs ocells; rodem damunt les nostres car-reres fixats dintre autos menuts, des dels quals hom es malmet el crani cada cop que ens aixequem una mica del nostre seient; afavorim, mitjan-çant l'èxit, l'eclosió de menudes obre-res musicals de 4 a 5 compassos, que és necessari executar sense tempera-ment i sense grandesa si no volem semblar antilluvians; pel que es re-fereix a la dansa, ens acontentem amb una menuda fregadissa sense moure's d'un lloc, i això, confes-sem-ho, sense cap caràcter; ens most-rem partidaris de menuts espectacles en el gran marc de l'Òpera, en la qual tres o quatre obretes menudissi-mes assoleixen ara els més grans èxits. I heu's aquí que s'anuncia la fi de les grans orquestres! Inútil, es-túpido, sense lògica, sembla, aquest agrupament instrumental per a tra-duir els sentiments actuals que, evi-dentment, provenen més aviat de la impotència que d'una impulsió ardent i generosa. Per economia, es podria comprendre aquesta mena de restric-ció, però per gust, per afició a la cosa, per necessitat artística, heu's aquí una cosa almenys estranya. Tin-drem, doncs, aviat, 32 músics a l'Ò-pera, 29 als concerts Colonne, 25 a l'Òpera Còmica i 22 als Concerts La-moureux. Quines belles obres esde-venidores això ens promet per part dels nostres compositors, no és veri-tat, Berlioz?

«Esperem — afegeix humorística-ment el nostre contrare — esperem que aquesta «petitomania» deixarà in-facte el nostre «beefsteack» amb pata-tes, car encara s'ha de provar que el nostre pàldor senti tant de gaudi a reduir-se com el sent ja el nostre cer-vell i el nostre cor, joguines més directes d'un snobisme malsà i decre-pit.»

Molt bé, contrare, molt bé!

C.

En Pau Casals director d'orquestra

Amb aquest títol aparegué fa poc a «Le Monde Musical», de París, la següent lletra del famós pianista Al-fred Cortot, parlant de l'Orquestra Pau Casals.

Havent, l'esmentada Orquestra, anunciat una nova tanda de con-cert, ens sembla oportuna la publi-cació de la lletra d'Alfred Cortot, per tal que els nostres llegidors vegin el que hom pensa, fora de casa, de la notable orquestra barcelonina:

Diu doncs, N'Alfred Cortot:

«Voleu les meves impressions sobre els concerts d'En Pau Casals a Bar-celona?

Em serà difícil expressar-les sense recórrer a la comparació amb els glo-riosos i nobles precedents de Liszt a Weimar o també amb els primers anys de Beethoven. I, amb tot, és quelcom diferent, car el geni natural, instintiu, del més gran interprete que

avui tenim, és prou per a crear al seu entorn una atmosfera única, al meu entendre, en el conjunt de ma-nifestacions musicals d'avui dia. Per a explicar-ho, vaig a fixar-me, més que en la virtuositat d'En Casals com a director d'orquestra, o en l'efecte del seu gest sobre el públic, en el domini prodigiós que exerceix sobre la seva orquestra, en la qualitat mo-ral, per dir-ho així, amb què ha sa-but enriquir-la per la sola força per-suasiva, irresistible, d'una compren-sió miraculosament musical.

Podreu comprendre fins a quin punt exerceix aquesta suggestió sobre els seus músics, pels següents fets dels quals he estat testimoni en el trans-curs de mitja dotzena d'assaigs.

Els vuitanta i tants remarcables professors a sou que componen aque-sta orquestra, i els quals per conse-güent, es troben sotmesos a les ma-teixes imperioses necessitats de l'ex-istència que els seus companys d'art dels altres països, podent com aquests reclamar prerrogatives sindicals, mo-dificacions de tarifes i limitació de les hores de treball, semblen haver oblidat del tot, sota l'imperi convin-cent d'aquest nou Orfeu, totes llurs reivindicacions corporatives.

Jo els he vist demanar assaigs més llargs o més sovint, sense pretenir estipendis suplementaris. He pogut constatar, al final de llargues ses-sions de treball, que, en lloc d'afa-nyar-se a encendre la cigarreta des-lliuradora, o correr cap al cinema re-munerador, la major part d'ells s'es-trenyien entorn de llur mestre, friso-sos d'obtenir qualsevol lliçó suple-mentària sobre certs detalls d'ex-pressió o de tècnica de l'obra que es-taven assajant; els he vist assegure's a la sala, quan no eren menester a l'orquestra, per a no perdre l'assaig d'obres en les quals no hi tenien part, com gelosos de no perdre les observacions que poguessin enriquir llur comprensió musical; i també co-mentar apassionadament l'obra exe-cutada, fruit de les seves bellesses, quan ja els són familiars, o bé fer esfor-ços per a capir-les, en el cas contra-ri; en una paraula, mostrant-se a cada moment desitjosos de fer-se dignes de l'enlairat ideal que els ha fet al-birar el mestre director.

... ..

Amb co que he dit, ja podeu com-prendre, sens dubte, que en tals con-dicions, l'últim dels segons violins d'una tal orquestra, dugui en si mateix una flama, una fe musical sem-blant a la que nodreix les conviccions i l'entusiasme dels més celebrats vir-tuosos i que l'execució d'una simfo-nia de Beethoven o de Brahms, en aquest ambient amarat de fervor, re-sulti quelcom inimitable com a punt de partida.

I si, a més a més, us imagineu que aquella precisió, aquella sobrie-tat, aquella mateixa veritat d'expres-sió que caracteritzen l'art d'En Ca-sals, els comunica amb la batuta als seus artistes, podreu tenir una idea aproximada de les inoblidables ho-res que havem passat a Barcelona en Thibaud, en Hekking i jo, acoblats allà per venturós atzar, durant els dos últims concerts celebrats

ALFRED CORTOT.

Pau Casals... nord-americà?

Llegim en una publicació estran-gera:

«Great attraction». — Un cert nom-bre d'artistes europeus s'han fet na-turalitzar súbdits de la Unió. Hom diu... que Chaliapine, el «Causo dels baixos», Agide Jacchia, el director d'orquestra italià, i Pau Casals, el violoncellista famós, s'uniran a la llista.

Pau Casals... nord-americà?

Què hi ha de cert?

Institut Musical-Acadèmia Ardevol

FERNANDO, 34, 1.er, 2.º :: DIRECTOR: EN FERRAN ARDEVOL

Professorat: Srtes. A Fornells, A. Sançristófol, A. Rossell i M. Fa-bré, En F. Ardevol, En J. Altinmira i En M. Julià.

Ensenyaments: Teoria, Harmonia, Contrapunt, Fuga, Composició, Instrumentació, Història de la música, Estètica, Crítica, Pedagogia, Solfeig, Dictat, Cant Gregorià, Cant, Piano, Violí, Violoncel, Harmonium, Conjunts vocals i instrumental, Música de Cambra, Direcció, Lectura a Vista, acompanyament.

Conferències. Audicions bimensuals per als deixebles dels cursos superiors. Cicle Schumann. Història de la sonata de piano des de Quinua fins Scriatina. Hores de classe: Matí, de nou a una; tarda, de 3 a 8. Classes nocturnes de 8 a 10. Inscripcions i matrícules de 5 a 8.

LLIÇONS DE PIANO A DOMICILI
PEL PROFESSOR

ELADI COSTA

DEIXEBLE DELS GRANS MESTRES

Granados, Marmontel i Philipp
Avisos: Portal de l'Angel, 1 i 3. — DOTESIO

Jocs Florals

(Festa de la Poesia i la Música)

Organitzats per l'Orfeó Reusenc

ANY I

CONVOCATORIA

Als poetes, prosistes i compositors de Catalunya: Salut.

L'entitat organitzadora, derivada de la festa de la Poesia i la Música, vos convoca a prendre part en els Jocs Florals (Festa de la Poesia i de la Música), els quals es regiran pel següent

CARTELL

PREMIS LITERARIS

I. Flor Natural, oferta per les senyores orfeonistes. A la millor poesia que canti l'Amor. Essent aquest premi d'honor i cortesia, seguint el bell costum establert, el poeta que en resulti guanyador haurà de fer-ne ofrena a la dama de la seva elecció, la qual serà proclamada Reina de la Festa.

II. Objecte d'art, ofert per l'Eminentíssim senyor cardenal-arquebisbe de Tarragona, doctor don Francesc Vidal i Barraguer. A la millor poesia que canti la Fe.

III. Objecte d'art, ofert pel diputat a Corts don Julià Nogués. A la poesia que en més bella forma canti la Pàtria.

IV. Cinquanta pessetes, ofertes pel diputat de la Mancomunitat de Catalunya, don Ignasi Iglesias. A la millor poesia inspirada en algun fet de la història de Catalunya, esdevingut al nostre camp.

V. Cent pessetes, ofertes per don Artur Suqué. A la millor poesia que canti les excel·lències del treball.

VI. Objecte d'art, ofert pel «Centro de Lectura», de Reus. Al millor treball en prosa, que parli de la transcendència de la cultura popular.

VII. Vint-i-cinc pessetes, ofertes per la societat «El Círculo», de Reus. A la millor poesia de tema lliure.

VIII. Objecte d'art, ofert per la societat «La Palma», de Reus. A la millor poesia que canti la bellesa de les xiquetes de Reus.

IX. Cinquanta pessetes, ofertes pel «Foment Republicà Nacionalista», de Reus. A la millor col·lecció de sonets d'assumptes patriòtics.

X. Objecte d'art, ofert pel «Patronat de l'Obrer de Sant Josep», de Reus. Al millor recull de quadrets descriptius de costums típics de Catalunya, amb preferència del Camp de Tarragona.

PREMIS MUSICALS

XI. Tres centes pessetes, ofertes per l'Ajuntament de Reus. A la millor marxa sobre temes populars catalans, per a ésser executada per banda en els actes a què assisteixi oficialment la Corporació municipal.

XII. Cent pessetes, ofertes per don Evarist Fabregas Pàmies. A la millor composició per a cor mixt.

XIII. Cent pessetes, ofertes per un admirador de l'Orfeó. Al millor cor mixt descriptiu dels gegants de Reus.

XIV. Dues centes cinquanta pessetes, ofertes per don Eudard Recasens. A la millor sardana original per a cor mixt.

XV. Dues centes pessetes, ofertes per l'Orfeó Reusenc. A la millor col·lecció de dues cançons populars, amb preferència del nostre Camp, harmonitzades per a cor mixt.

XVI. Cent pessetes, ofertes pels orfells de Joventut «Bona Llabor», i «Misericòrdia», de Reus. A la millor «Salve Regina», per a cor a dues veus blanques, sobre text llatí, i amb acompanyament d'orgue. La tessitura no ha de traspasar els límits usuals de les veus d'infants (sopran i contralt).

XVII. Objecte d'art, ofert per l'Associació de Concerts, de Reus. A la millor col·lecció de tres cançons originals, a una veu i amb acompanyament de piano.

JURAT

Lluís Millet, president; Antoni Porta Pallés, vice-president; Joan Llongueras, Estanislau Mateu, Josep Maria Domingo, Pvre., Joan Cachot Torroja, vocals; Josep Banús Sans, secretari.

CONDICIONS

Totes les composicions hauran d'ésser originals, inédites i escrites en català, llevat la que opti pel premi XVI.

Els treballs, tant literaris com musicals, hauran de trametre's al secretari del Jurat, Josep Banús Sans, car-

rer d'Estanislau Figueras, 7 i 9, primer, segona, Reus, per tot el dia 31 de desembre d'enguany.

Tots els treballs literaris hauran d'anar acompanyats d'un plec clos, contenint noms i adreça de l'autor, i al damunt escrit el lema i el títol de la composició.

Les composicions musicals hauran de portar escrit un lema i els autors, de les que resultin premiades, serà precis que acrediti un llur personalitat trametent els vuit primers compassos de la composició, acompanyant el lema i el nom i adreça de l'autor. Els no premiats podran recollir llurs composicions durant els 30 dies següents al de la celebració de la Festa, presentant el lema i els vuit compassos de obra.

Les composicions musicals no hauran d'estar copiades per mà del propi autor, sinó copista.

Els autors premiats hauran de presentar-se personalment a recollir el premi, el dia que s'assenyali.

Orfeó Reusenc, es reserva el dret de poder estrenar les obres premiades, per tot un any després de celebrada la Festa, així com de poder-les executar en tot temps i ocasió; proposant-se, no obstant, executar-ne la majoria, el dia del repartiment de premis.

La partitura que obtingui el premi XI, haurà d'anar acompanyada d'una reducció per a piano, i quedará de propietat de l'Ajuntament.

Els cors a què fan referència els premis XII, XIII, XIV i XV hauran d'ésser a veus soles per a soprans, contralts, tenors i baixos, podent-se dividir els tenors i baixos en primers i segons.

La composició que aspiri al premi XIII, haurà de basar-se en els dos temes de la música tradicional dels gegants de Reus, els quals temes els facilitarà el secretari del Jurat.

El Jurat podrà deixar de concedir qualsevol premi sobre el tema al qual no s'hagin presentat treballs, a son judici, mereixedors de recompensa, així com de concedir els accessits que cregui oportuns.

Ciutat de Reus, en la diada de la Mare de Déu de setembre de 1922. — La Comissió Organitzadora

Noticiari

El jove pianista valencià Josep Iturbi, que ha estat fins ara professor del Conservatori de Ginebra, abandona, llegim, el sudit Conservatori.

S'ha estrenat fa poc a Gembloix (Bèlgica), un drama líric: «Wichertus», llibre de Nemeche, música del jove mestre Debecker. Parlat de la nova producció, diu, entre altres coses, el conegut crític belga Lucien Solvay «Eventail»:

«Es dins l'estil de l'oratori clàssic que Debecker ha escrit la seva partitura, molt rica i molt polifònica. Els cors hi ocupen un lloc considerable; esdevenen l'actor principal; i cal afirmar tot seguit que els esmentats cors donen a la producció que ens ocupa una vida intensa.»

El jove mestre Debecker no ha sortit de cap Conservatori. És un deixeble del conegut mestre belga Pau Gilson.

Obres que se citen per a ésser estrenades al Teatre de l'Òpera de París, la vinent temporada: «Palmarès», òpera-ballet en dos actes, de Lluís Laloy, música d'Albert Roussel; «Sang-Sin», del mestre Jordi Hùe; «Salamine», del músic Maurici Emmanuel; «Gyralise», de Gabriel Pierné; «Prelude féérique», d'A. Bloch. Sembla que seran també novament ofertes als aficionats parisencs, les següents produccions: «Triomphe de l'Amour», Lull; «Les Indes galantes», Rameau; «La flûte enchantée», Mozart; «Thométhée», Fauré; «Le Miracle», J. Hùe; «Esclarmonde», Massenet; «La fille de Roland», Rabaud; «La Légende de Saint Christophe», d'Indy; i «Goyestas», del nostre Enric Granados... (producció que el públic barceloní no coneix encara!)

Obres que se citen per a ésser estrenades al Teatre de l'Òpera Comica, de París, el vinent hivern: «Quand la cloche sonnera», Bachelet; «Polyphème», Jean Cras; «Le Hulla», Samuel Rousseau; «La Brevis égarée», Darius Milhaud; «La plus forte», Xavier Lefoux; «Yanned», Chappuis; «Nérée», Le Borne; «Les Uns et les Autres», Max d'Ollone; «Naufragio», R. Hahn; «La Griffe», Félix Fourdrain; «Fra Angelico», Hillema-cher; «Le Festin de l'Araignée», A. Roussel; «Le petit Elfe ferme l'œil», F. Schmitt.

S'anuncia també la representació de Gianni «Schichi», de Puccini, i «Pepita Jiménez», de Nisaac Albéniz... la representació de la qual caldria també recomanar al senyor empresari del nostre Gran Teatre.

Els dies 6, 7 i 8 del vinent desembre s'efectuarà a París un important Congrés de cant gregorià i de música d'església, sota la presidència del cardenal Dubois, arquebisbe de París. Figuren en el Comitè d'Honor, que presideix el mestre Vicens d'Indy, els més prestigiosos compositors, mestres de capella i organistes de França.

La senyoreta Barbier ha comprat la casa del carrer del Mont-Cenis, de París, en la qual havia viscut Hector Berlioz. La dita senyoreta pensa crear-hi un Museu Berlioz.

S'ha estrenat al Teatre del Poble, de Bussang (França), l'«Anell de Sakuntala», de Kalisada, amb música del mestre Maurici Bagot.

Llegim que als Estats Units augmenta la venda dels llibres consagrats a la música: llibres, doncs, teòrics, crítics, biogràfics, etc. El fet, certament, és ple de sentit... i de bon sentit!

Dom Mocquereau, el benedictí ben conegut, anirà, sembla, aviat als Estats Units, on hi ha d'organitzar una sèrie d'audicions de cant gregorià.

Es diu que Schoenberg anirà aquest any als Estats Units.

«Nort Sore estival Association» ofereix un premi de mil dòlars al millor Poema Simfònic d'autor americà. La «Chicago Symphony» executarà la producció premiada.

Paderewski es presentarà novament en públic, com ja és sabut, la vinent temporada. Començarà aviat una llarga «tournee» als Estats Units. El conegut pianista no ha tocat en públic des de l'estiu del 1917. Té ja més de 60 anys.

S'ha inaugurat a Nuremberg un bell Teatre de la Natura. Hi caben 4.000 persones i s'ha inaugurat amb una representació model de «Fidelio».

Ha tingut lloc a Halle un important festival per tal de commemorar l'aniversari de la mort d'Heinrich Schütz. Amb el mateix fi s'anuncia un altre festival que s'efectuarà a Dresd.

Durant la segona quinzena del mes corrent s'ha de celebrar a Essen un important Congrés de pedagogia musical.

La quantitat recollida amb el fi d'assegurar les noves representacions wagnerianes de Baureuth és ja important: sis milions de marcs.

Siegfried Wagner anirà aviat als Estats Units per tal d'entendre's amb els subscriptors americans.

El vinent mes de gener s'inaugurarà a Berlín un teatre d'òpera popular. Amb aquest fi ha estat reconstruït l'antic Teatre Kroll.

Iniciada per la Unió dels músics neerlandesos, i ha hagut a Colònia un Congrés, o millor dit, reunió, per tal d'aconseguir la creació d'una unió internacional de músics.

Els esdeveniments prou coneguts han impedit l'estrena d'una novella òpera irlandesa «Trut, na mavile», del mestre Geoffrey Molyneux Palmer. L'obra s'estrenarà... quan els esperits se sentin més apaïvagats!

El vinent octubre s'estrenarà a Leeds (Anglaterra), una òpera nova d'Ethel Smyth: «Hey nonny».

L'administració del Palau de la Música Caalana fa públic que novament i davant l'actual organització de la casa que té a Barcelona la Unió Musical Espanyola, el despatx de localitats i abonaments per a tots els concerts que es facin en l'abans dit edifici, queda instal·lat al magatzem de música situat al Portal de l'Angel, 1 i 3, que l'esmentada societat Unió Musical Espanyola té cedit a don Francesc Martí.

L'Orfeó de Sans el diumenge vinent, dia 8, donarà un concert al Centre Cultural Recreatiu Obrer d'Olesa de Montserrat.

La notícia ha despertat en aquella vila entusiasme.

L'Associació Intima de Concerts està ultimant el contracte amb el genial pianista Marc Hamburg, artista de fama mundial, però que dificultats d'ordre econòmic havien fet fracassar fins ara les millors intencions de les empreses artístiques o associacions musicals que intentaren presentar-lo a Barcelona. Els nostres aficionats, i sobretot els nostres pianistes, tindran, doncs, ocasió d'admirar al genial pianista en un dels concerts que la dita Associació Intima organitza per al curs que inaugurarà el proper dia 15.

Diada del Roser d'enguany

A la Catedral i a bon nombre d'esglésies de la ciutat se celebraran el passat diumenge solemnes cultes en honor de la popular Nostra Dona del Roser, remarcant-s'hi aquell caire típic i catalanesc tan propi de les festes nostrades; a l'església del Roser de PP. Dominics revestiren, però, especial llum i solemnitat.

Des del dissabte, a la tarda, fins el diumenge, a la nit, entrava i sortia una continuada processó de gent que anava a guanyar el jubileu i demanar gràcies a Nostra Senyora.

El diumenge, a dos quarts de vuit, hi hagué la Missa de Comunió, que digué el P. Josep de Besalú, fent una molt al·lusiva i sentida plàtica; l'església era plena de gom a gom.

A les deu, va cantar l'ofici el Pare vicari provincial dels Dominics de l'Amèrica Central, interpretant la capella del Pi la Missa «Ave Maris Stella», de mossèn Masvidal; el Pare Josep Garcia va cantar les excel·lències de la devoció del Roser.

A dos quarts de cinc de la tarda es va cantar per tot el poble el Rosari de mossèn Romeu, i immediatament sortí la processó, que fou més lluita que anys anteriors. Hi assistiren representacions de quasi totes les entitats i corporacions catòliques, essent de remarcar enguany la presència de bon nombre de pomellistes portant la blanca caputxeta; als joves pomellistes els foren confiades les banderes o insígnies del Roser.

Fera de preste el venerable missioner del Tonguin i actual director de «Misiones Dominicanas» P. Jaume Masip, assistit de dos senyors sacerdots.

La Mare de Déu del Roser, molt ben adornada, la portaren terciaris de Sant Domènec i socis del Rosari Perpetu, i el penó principal, don Joan Roma, en representació del senyor Trias (don Bartomeu), essent cordonistes els senyors Roma (Pere) i Gausa.

A la presidència hi havia el Pare provincial dels Dominics de Catalunya, senyor Lluís Guàrdia; el canonge doctor Brugneras; el diputat de la Mancomunitat senyor Colomer, en representació del Govern civil el senyor Luengo, i els senyors Puges i Martí, per la Joventut Catòlica i la Lliga Espiritual de Nostra Dona de Montserrat.

Hi assistiren representacions de Franciscans, Caputxins, Escolapis, Salesians i bon nombre de sacerdots.

Jocs Florals de la Bonanova

VEREDIOTE

PREMIS ORDINARIS

Viola. 64. De la cambra rectoral. Lema: La del meu oncle.

Accèssit. 116. Idil·li sagrat. Lema: Ruth.

Englantina. 135. Cant a la Tramuntana. Lema: Vent de Déu.

Accèssit. 61. Usatges que es perden. Lema: La barretina.

Flor natural. 67. Lema: Elogi de les quatre donzelles.

Accèssit. 83. Bella senyora. Lema: Natura.

PREMIS EXTRAORDINARIS

I. Del senyor bisbe. No s'adjudica.

II. Del governador civil. 107. Retables històrics. Lema: Del vell Monestir de Sant Cugat del Valles.

III. Del senyor president de l'Audència. 40. Impressions de l'any. Lema: Diptic.

IV. D'En Manuel Luengo. 63. Marginal a ma filleta.

V. Del comte de Fígols. 126. Petita glossa.

VI. D'En Pons i Tusquets. Es par-

teix entre les composicions números 129, Poema de la dona i malaltia, i 15, Dos poemes urbans.

VII. D'En Marí de Foronda. 11. Poemes d'amor. Lema: V.

VIII. D'En J. Tort i Daniel. 123. «Laudatio». Lema: Paternal.

IX. Del reverend Germà Anselm. 132. A Maria. Lema: Emperadora de cels i terra.

X. De don Joan Magri. 114. La justícia en les relacions internacionals. Lema: «Suum cuique tribuere».

XI. D'En J. M. Vives i de Ferrer. Desert.

XII. D'En Rafel Vallet Sabater. 130. Simfonia lleugera. Lema: Rim.

XIII. D'En Josep Cirera. 87. Veus del cor. Lema: Triptic.

XIV. D'En Primitiu Sanmartí. 124. La moderna gesta. Lema: «Sursum!».

XV. De don Denis Baixeras. 27. Aires de pagesia. Lema: De la Plana de Vich.

Menció honorífica. 71. Els vells de nen bons consells. Lema: Progréssem.

XVII. D'En Joaquim Masdeu. 75. Cançoneta de Muntanya. Lema: Del Pireneu.

XVIII. D'En Manuel Llibre. 5. A una mare. Lema: Gotes de consol.

XIX. Del C. de D. S. de Barcelona. No s'adjudica.

XX. De la S. de D. S. de Sant Gervasi. Desert.

XXI. Del C. de D. S. de Gràcia. 127. Visions llunyanes. Lema: Des del record.

XXII. Del C. de D. S. de Nostra Senyora de la Bonanova. 62. Pobres marits! Lema: Sol, solet.

Menció honorífica. 32. Escolanets parons. Lema: L'un i l'altre.

XXIII. D'un amant de les lletres. 41. El captaire. Lema: Pelegrinant.

Menció honorífica. 29. El raim. Lema: Ric penjoll.

Barcelona, 30 de setembre de 1922

El Jurat qualificador: Jaume Barrera, president; J. Novellas de Molins, Ll. Carles Viada i Lluch, Lluís Xiró, vocals; Octavi Sator, secretari.

L'acte de la festa tindrà lloc el vinent diumenge, a les quatre de la tarda, a l'Ateneu de Sant Gervasi (Alfons XIII, 127), fent-se acompanyats pels autors premiats, la necessitat d'assistir-hi personalment o per delegació a persona autoritzada per a poder recollir el premi.

De Societat

Han tornat del seu viatge de noces els esposos N'Enric Fortuny Navarro i Na Tresina Munné Menga.

Arriba procedent de Melilla i en us de la curta llicència que se li ha concedit, En Claudi Carulla i Carulla, primogenit dels marquesos del mateix títol, que des de fa un any presta els seus serveis als hospitals d'Àfrica.

A Caldetes, com a última de les festes d'estiu, se celebrà el diumenge passat a la nit un «cotillo humoristic» al carrer de la Pau, que estava bellament guarnit i il·luminat.

El ball fou dirigit per la parella senyoreta Conxita de Sojo i el jove Carles Pigrau, figurant-hi a més les següents: Cristina Gibert, Esteve Barangé, Rita Musterós, August Plaça, Maria Guasch, Joan Cama, erce Fontrodona, anuel Bosch, Maria Coma, Agustí Barangé, Mercè Masó, Josep Demetris, Montserrat Biosca, Joan Puita, Annetta Puig, Francesc Gibert, Fe Musterós, Martí Gibert, Maria Barangé, Rafel Puges, Teresa Guasch, Lluís Biosca, Teresa Valls, Ramon Casades, Dolores Pigrau, Juli Solé de Trinxeria.

La festa resultà força animada i demostrà el bon humor dels organitzadors.

Han tornat a aquesta ciutat els senyors d'Àrola-Joval, els marquesos de San Roman d'Àyala i germans, la marquesa de Retés, els barons de Cuadras, els senyors d'Olivá-Sueves, els marquesos de Lamadrid, de Camps i de San Joan, els senyors de Lligé-Casas, de Juncadella-Robert.

FIVE

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre's articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avatar degudament els originals amb un segell o una firma.

Etapes d'un viatge

VI

Txeco-Eslòvaquia

Aquest nou Estat, al qual hi anem portats d'una gran simpatia, lluita amb un conjunt de problemes difícils, fills els uns de la seva especial constitució i els altres de la crisi econòmica perquè travessa, donada la gran elevació de la seva divisa monetària. Per a capir les dificultats que revesteix la solució del seu plet interior, cal tenir en compte que a l'Estat Txecoslovac dels seus 13 milions d'habitants, n'hi ha prop de quatre milions d'alemanys, dos milions d'eslovacs, un milió de russos i rutenis — tot en xifres aproximades — i el restant txecs. És a dir, que dintre d'aquell hi existeixen tres plets nacionals: el rus, l'eslovac i l'alemany.

El problema rus, deriva de les regions poblades exclusivament per aquests i els rutenis, a la part més Oriental de la República, on hi manca en absolut. En termes tals es produeix la falta d'aquests per a contrarestar possiblement l'acció dels russos, que sense presentar batalla, han cedit els primers el terreny, atorgant-los una ampla autonomia, que els ha permès emprar en altres fronts les forces que haguessin esmerçat en aquest.

Diferent és la seva actitud per al que es refereix a la qüestió eslovaca. Davant dels eslovacs, els txecs sostenen la tesi de que els han redimit del jou estranger, i que han d'identificar-se amb ells per a enfortir el nou Estat. Ara bé, l'idioma dels eslovacs, no té altra semblança amb el txec que l'ésser fill d'un origen comú: l'eslau, i altrament les diferències no són menors de les que separen el polonès del txec. Demés, entre ambdós pobles, hi ha una veritable muralla d'antagonismes i de prevencions, a les quals s'hi suma l'existència d'un altre nucli ètnic, l'hongar, situat entre eslovàquia i Hongria, avui dins de les fronteres de l'Estat Txec el qual apoya les aspiracions eslovàques, per odi a aquell, en primer lloc, i després, per veure's impotent per al plantejament isolat del seu propi plet nacional.

A Eslòvaquia, lluiten tres partits diferents: el separatista, molt nombros, que té constituït una mena de Govern clandestí, havent-se declarat il·legal; l'autonomista, que pel fet de l'actuació del primer, clandestí i revolucionari, té la major representació parlamentària, i l'unitari, constituït exclusivament pels funcionaris txecs i apoiat en la força oficial. Segons com es resolgui la qüestió eslovaca, poden esdevenir conseqüències fatals per la nova república. Esperem que s'imposarà el seny i que se li

concedirà l'autonomia que demanen, puix la simple descentralització no fóra sinó una palliatiu i no faria altra cosa que allunyar el conflicte de cada dia més greu.

La importància dins del territori txec del nucli ètnic alemany, a no dubtar-ho, és el major problema del nou Estat. La població és «completament» alemanya en tota una faixa de terreny que envolta la Bohèmia i la separa d'Eslòvaquia per l'est. La dita porció, totalment alemanya, té per límits aproximats les poblacions de Olmutz, Pardubitz, Turnau, Leitmeritz, Saaz, Pilsen, i Brouse, segueix amb intermitències de població mixta txeco-alemanya fins a Brunn i puja de nou fins a Olmutz, ocupant l'espai intermig que la separa d'Eslòvaquia. Això sense comptar el gran nombre d'alemanys que viuen a la mateixa Praga i altres ciutats on predominen els txecs.

L'actitud d'aquests en front dels alemanys és d'absoluta oposició, si bé a dir veritat aquesta és mútua. El grup parlamentari alemany va ésser sol·licitat per a prendre part en el govern una de les últimes crisis, i s'hi nega dient que ells només podien estar al Poder entregant-los tots els ressorts d'aquell per a governar a l'alemanya i germanitzar el país. No és d'estranyar, doncs, que donada la tal intransigència es multipliquin les col·lisions i conflictes entre ambdós grups. El tancament d'escoles alemanyes, la demolició de monuments representatius de l'antic règim, motiven diàriament lamentables successos, no essent possible preveure el seu fi, ni la solució total del problema.

La qüestió econòmica, té arrels massa profundes per a pretendre ni tan sols dislocar-la. De fet pot plantejar-se en els següents termes: una nació netament exportadora, intensament productora, que té una divisa monetària molt més elevada que tots els països que l'envolten i sobretot que Alemanya, s'a competitiva natural. El resultat d'aquesta situació especialíssima, és que la indústria decau sensiblement, perd els seus mercats i travessa una crisi profundíssima, que es manifesta amb la tanca de molts establiments i finalment per l'augment incessant dels sense treball. Junta, amb això, la carestia de la vida, crea un estat de coses, que reclama dels directores d'aquell poble condicions excepcionals per a treure'l de l'actual situació i salvar-lo dels greus perills que l'amenaça.

EDUARD AUNOS

Praga, 11 d'octubre de 1922.

El Sr. Montejo a Terrassa

Invitat per N'Alfons Sala, arribarà a Terrassa diumenge el fracassat ministre d'Instrucció Pública, Sr. Montejo.

El motiu d'aquest viatge és la inauguració del curs a l'Escola Industrial. Aquest viatge, realment, no pot ésser més inoportú. El Sr. Montejo no vindrà segurament a Catalunya a rebre felicitacions per la seva actuació antipedagògica i anticatalana, concretada en fets com la supressió de l'autonomia universitària i l'atemptat contra la Fundació Pere Vila.

Fer venir al Sr. Montejo a Catalunya en aquestes circumstàncies és una pensada digna de N'Alfons Sala. Suposem, però, que Terrassa no restarà pas gaire joiosa de tal distinció.

Questions socials

CONFLICTE PENDENT

Continua sense resoldre el conflicte que el personal tècnic directiu, inscrit a la Cambra de Directors, Majordoms i contramestres, de l'art tèxtil, sosté amb la casa Comella, Soler i Companyia, de la ciutat de Vic.

LA FEDERACIÓ DE DEPENDENTS

Entre els diferents temes presentats per a llur discussió en la segona Assemblea de la Federació de Dependents de Catalunya, que tindrà lloc els dies 28 i 29 del corrent, figuren els següents:

«Necessitat de la creació d'un Comitè Permanent, auxiliar del Comitè Executiu de la Federació».

Ponent: Vicens Vilarasau, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Manresa.

«Condicions necessàries per a ésser reconegut dependent de comerç i que precisen per a exercir el càrrec».

Ponent: El Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Reus.

«Envers l'emancipació del dependent».

Ponent: Emigdi Fernandez i Guillén, vocal de la Secció Permanent d'Organització i Treball del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona.

«Enrobustiment de les organitzacions locals de la dependència comercial de Catalunya».

Ponent: Ramon Rafols i Camí, vocal de la Secció Permanent d'Organització i Treball del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona.

«Conveniència de desenrotllar una campanya política dintre els Centres de Dependents».

Ponent: Alfred Gelabert i Punsoda, vice-president del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Tarragona.

«El salari just. — Lluita pel reconeixement de les nostres necessitats».

Ponent: Pere Casablanca, del Sindicat de Dependents de Sabadell.

«La qüestió de l'Internat».

«Creació de Comissions Mixtes de Treball igual a la que funciona a Barcelona».

«Representació de les Associacions de Dependents en tots els organismes oficials».

«Creació d'un Butlletí portaveu de la Federació».

Ponent: Montepio Societat «La Unió Ultramarina», de Barcelona.

LA COMISSIÓ MIXTA DEL TREBALL

A la sessió celebrada per la Comissió Mixta del Treball en el comerç d'aquesta ciutat, els dies 23 i 24 del corrent, després de resoldre diversos expedients relatius a reclamacions de dependents contra els seus respectius patrons, es prengueren els acords següents:

«Passar a la Ponència de Política i Relacions les bases elaborades pel Comitè Paritari del Grup primer (Banca) per a la reglamentació de sous i horari de treball en els establiments bancaris amb l'objecte d'estudiar la manera d'incorporar al dictamen els vots particulars formulats».

«Aprovar en la seva totalitat un Reglament de tramitació davant els Comitès Paritaris i Comissió Mixta, deixant per a la vinent sessió la discussió de l'articulat».

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Unió carril·laire

Organisme internacional

Complint l'acord pres a la Conferència de Gènova, s'ha reunit a París la conferència internacional dels ferrocarrils. L'objecte d'aquesta Conferència — segons l'acord de Gènova — era el següent:

Primer: Que les administracions de ferrocarrils prenguessin immediatament totes les mesures que són de llur competència.

Segon: I que per llurs representants s'entenguin sobre les proposicions a presentar a llurs governs respectius referents a les mesures que exigeixin la intervenció governamental.

S'assenyalava també la creació d'una Conferència permanent de les administracions dels ferrocarrils d'Europa i altres països interessats, a fi d'establir una estreta col·laboració que no perjudicés, però, l'autonomia de les xarxes ni les atribucions de les organitzacions internacionals existents. (Convenció de Berna i Societat de les Nacions.)

Aquesta Conferència permanent tindria per objecte la unificació i el millorament de les condicions d'establiment i d'exploatació dels ferrocarrils de tràfec internacional. Com a primera tasca de la Conferència s'assenyalava la qüestió de les tarifes directes i la disminució dels inconvenients deguts a les variacions del canvi en els transports internacionals.

L'organització de la Conferència preparatòria de la permanent es confiava a les administracions dels ferrocarrils francesos i a l'efecte el ministre de Treballs públics M. Le Troquer va reunir els representants tècnics perquè l'agudessin i sota la direcció de M. Deville, preparà els estatuts de la nova organització i corresponsabilitat de les administracions de ferrocarrils de tots els països d'Europa (llevat de Rússia) a què trametesin representants. Foren convidats també Xina i el Japó pels interessos directes que representen amb llurs possessions d'Àsia al tràfec internacional europeu.

La sessió d'obertura fou presidida per M. Le Troquer, assistint-hi representants d'Alemanya, Anglaterra, Àustria, Bèlgica, Bulgària, Xina, Dinamarca, Espanya, Holanda, Hongria, Itàlia, Japó, Letònia, Lituània, Luxemburg, Noruega, Polònia, Portugal, Romania, conca del Sarre, Sèrbia, Suècia, Suïssa, Txecoslovàquia, França, els ferrocarrils orientals i la Societat de les Nacions.

M. Deville, president del comitè de les xarxes franceses, presentà als congressistes el ministre francès, el qual pronuncià després un discurs de salutació.

Un delegat britànic proposà que un director de xarxa francesa fos nomenat president de la Conferència. S'adherí a la proposta un delegat ale-

many, i, per tant, fou nomenat president el degà dels directors francesos M. Mange, qui dona les gràcies i assenyalà l'objecte de la Conferència.

Alguns delegats de diversos països s'adheriren a l'objecte de la Conferència en termes calorosos i es nomenà seguidament una comissió de delegats encarregada d'examinar els estatuts formulats per la delegació francesa i que prevenen la constitució amb caràcter permanent de la Unió internacional dels ferrocarrils.

La tasca de la comissió durà un parell de dies durant els quals els delegats foren obsequiats amb diversos actes en llur honor, entre ells un banquet.

Enllestida la tasca de la comissió es reuní altra vegada l'assemblea general, aprovant els estatuts, les principals disposicions dels quals són:

La Unió Internacional de ferrocarrils (U. I. C.) té per objecte la unificació i el millorament de les condicions d'establiment i d'exploatació dels ferrocarrils, pel que es refereix al tràfec internacional. Té per lloc social París. La gerència de la Unió està confiada a un comitè constituït per dotze administracions-membres, sense comptar el president.

La llengua oficial de l'U. I. C. és la francesa.

Un secretariat general a París està encarregat, sota la direcció del comitè de gerència, de la preparació i l'expedició de les qüestions.

L'assemblea general de la Unió es reunirà en sessió ordinària cada cinc anys.

M. Mange fou elegit president del Comitè de gerència de la Unió internacional. Les tres vice-presidències foren atorgades a Anglaterra, Alemanya i Itàlia. El comitè de gerència està format per delegats d'Anglaterra, Alemanya, Itàlia, França, Bèlgica, Holanda, Suïssa, Països Escandinaus, Txecoslovàquia, grup Romania-Sud-estlàvia; grup Polònia Estats Bàltics i grup Àustria-Bulgària-Turquia.

La secretaria general l'ocupa M. Leverve, enginyer en cap dels ferrocarrils de la Companyia d'Orleans.

Foren creades cinc comissions, dividides així: tràfec de viatgers i horaris, tràfec de mercaderies, descomptes recíprocs i canvis, canvi i us recíproc del material mòbil i qüestions tècniques.

La Conferència va acabar els seus treballs amb una sèrie de parlaments dels delegats, expressant llurs agraïments al Govern i als delegats francesos i fent vots per l'èxit de la nova organització internacional dels ferrocarrils.

Molts dels delegats que hi assistiren havien vingut a la Conferència de Barcelona.

Homenatge a En Massot

Diumenge vinent, en diferents llocs del districte X (Sant Martí-Poble Nou), s'hi celebraran actes en honor del tinent d'alcalde. En Lluís Massot i Balaguer, com admiració a la seva tasca consistorial i com agraïment a la labor que ha fet en pro d'aquell districte, que li donà la seva representació a l'Ajuntament.

A la iniciativa de la Comissió organitzadora s'hi han adherit gairebé la totalitat d'associacions de tota mena, sense distinció d'opinions polítiques i socials.

Al matí, a les vuit, missa de comunió al temple de la Sagrada Família.

A les onze, al local de la tinència, se li farà nemesa de les insignies del càrrec i d'un pergamí. Durant l'acte la Banda Martinenca donarà un concert a la plaça.

Partits de futbol.

A la una hi haurà un àpat popular a can Moritz.

A la tarda, a l'Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou, una sessió de ballets populars pels Esbarts Dansaires de l'Escola coral del Casal Nacionalista Martinenc, Verdaguier i de la Sagrada Família i cobla Barcino. Gimmàstica rítmica pels alumnes de les escoles de l'Ateneu.

A l'Ateneu Obrer Català de Sant Martí, concert per l'Orfeó Escola Coral Martinenca i Banda Martinenca. Al Nostre Casal de la Sagrada Família conferència sobre «Co que és i co que hauria d'ésser el cinema», exhibició de pel·lícules, i al final avia d'un castell de focs, al davant del temple.

A la nit, al Foment Martinenc «hi

representarà «La Reina jove», d'en Guimerà.

Sardanes: se'n ballaran de 11 a 1 a la plaça d'en Valentí Almirall; carretera de Ribas-Marina, València-Diagonal i plaça Guinardó. De 4 a 6 tarda, Camp de l'Arpa; davant l'Ateneu Colom; València-Cerdanya i plaça Guinardó.

El telegrama d'En Rufi Pelayo interceptat

L'entusiasta amic de Catalunya En Rufi Pelayo, de Santander, que sempre està amatent als actes patriòtics que se celebren, per a enviar-hi la seva adhesió, en assabentant-se de l'Acte d'Afirmació Nacionalista, organitzat pel Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona, va remetre a l'Oficina telegràfica de la capital muntanyenca, aquest telegrama que, segons comunicació del dia 22, fou deixat sense cursar per ordre superior:

«Este cantabro, enamorado de Cataluña, no puede menos de adherirse con toda el alma al acto de mañana de afirmación de nacionalidad catalana. El parentesis infuasto de 1413 o 1714, que tanto daño ha hecho a Cataluña, interrumpiendo una historia brillantísima y sin mácula, cual es la de una nación que fué emporio de poderío, riqueza y civilización, hay que cerrarlo como sea, para que la nación catalana resurja con todas sus consecuencias».

Mis simpatías y mis condolencias para ese patriota ultimamente condenado. — Rufino Pelayo, médico».

De Societat

L'Associació de Música «da Camera» de Barcelona ha inaugurat brillantment els concerts del present curs.

El primer celebrat al Palau de la Música Catalana a càrrec de l'orquestra Casals i violinista Crickboom, resultà un esdeveniment.

Tots els socis no hi mancaren omplint-se completament la formosa sala de distingides famílies de la bona societat, que no escassejaren els aplaudiments als intèrprets.

Surten cap a Madrid els barons de Segur.

Han tornat a aquesta ciutat la marquesa de Hijosa d'Alava i els comtes de Vilardaga.

Nostre amic En Joaquim Maria de Nadal ha tornat d'Itàlia.

Es troba a Barcelona el comte de Gomar.

Ha tornat de l'estranger don Eusebi Bona.

Al cambril de l'església de la Concepció, han contractat matrimoni la senyoreta Josefa Oliver Palet amb el jove En Vicens Gaspar d'Ariga.

Nostra enhorabona.

Ha tornat de Castellar la senyoreta Isabel Llorach.

Cap a París ha sortit En Joan Fabra Sentmenat amb la seva muller.

A l'església de Sant Sever se celebraren les noces de la senyoreta Carme Rosés Mitjans amb nostre amic En Rafel Rodés Arenas.

Per a l'amichonstre el distingit jove En Pere Serra i Boada ha estat demandada la mà de la gentil senyoreta Na Carme Pujol i Sala, anunciant-se la boda per la propera primavera.

FIVE

Per l'ensenyament català

Segons noves rebudes de la Comissió Delegada de Lleyda els alumnes matriculats en la Càtedra de Gramàtica de Mestresses i 11 a la Normal Mestres puja a 17, i a la de mestresses a 27.

El nombre d'alumnes de la de mestres correspon a la totalitat dels alumnes del segon i quart curs de la carrera del magisteri.

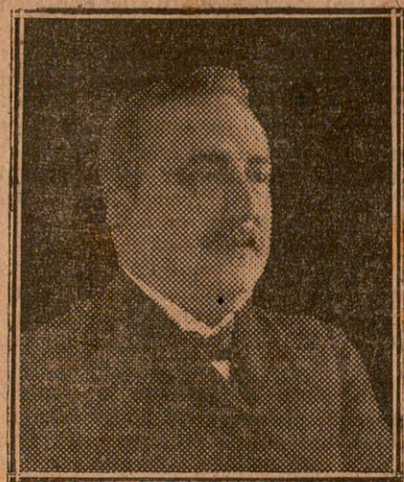
A les de Barcelona són 20 a la Normal de Mestresses i 11 a la Normal de Mestres.

En virtut d'un acord del Consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha estat concedit un lot de llibres per a premis als alumnes de l'Escola Coral Martinenca.

Pagina Musical de LA VEU

26 d'octubre
de 1922
67

El mestre Rodoreda

Josep Rodoreda

Després d'En Pedrell, heu's aquí un altre músic català que acaba de morir! Es En Josep Rodoreda que, absent de Barcelona, durant vint-i-quatre anys ha mort a Buenos Aires, el dia 6 del passat mes.

Malgrat la llarga absència del mestre, el record d'En Rodoreda el servírem encara ben viu entre nosaltres. La seva acció a Barcelona havia estat fecunda per les moltes empreses que havia escollides. Certament que foren aquells uns altres temps que no s'havia arribat encara a la depuració del gust artístic dels nostres dies; mes l'evolució s'anava ja iniciant, el mateix en el sentit pedagògic que en el d'orientació envers una escola ben catalana, arelada en les tonades que eren vives encara entre la gent humil del poble. L'esperit català, despullat de tota influència forastera, cal reconèixer-hi viu en l'obra del mestre Rodoreda, aquest instintiu que descobrí en bona hora els viaranyes que havien de portar-nos, no pas gaire tard, a la gloriolació de la música nostrada. Si no posseïa la forta tècnica que avui dia exigim al primer compositor que arriba, la seva intuïció fou prou lluminosa per a donar valor a la seva producció variada, no desistint davant de les formes més severes, enllatant-se fins al mateix oratori, que no altra cosa és el seu idil·li dramàtic «La nit al bosc», per a solos, cor i orquestra, sobre lletra de N'Apel·les Mestres. I en un aspecte més modest, qui no recorda el seu popular i gentil «Virolai de la Verge de Montserrat»?

L'obra d'En Rodoreda podríem dir que és el pont que uneix l'art popular d'En Clavé amb l'art més depurat del repertori actual dels nostres orfeons. L'enllaç natural de les dites produccions forma una cadena on l'evolució de la música coral catalana s'hi troba representada per les obres més significatives i d'un caire més personal.

Heu's aquí, ara, els fets més assenyalats de la vida del mestre que dirigí, en sa fundació, la nostra Escola Municipal de Música i tan llarg estol de deixebles reunits al seu entorn.

Nasqué en Rodoreda a Barcelona, el 13 de febrer de 1851. Tenia nou anys quan entrà a l'Escolania de Sant Jaume, dirigida aleshores pel mestre Nicolau Manent, i sota la direcció d'aquest feu En Rodoreda tots els estudis musicals, des del solfeig, fins l'harmonia i composició.

El seu instint de compositor el manifestà tot just comptava catorze anys, amb diverses produccions, entre les quals cal esmentar una missa de Glòria i una de Difunts. Com la majoria de músics d'aquella època, En Rodoreda exercí igualment el càrrec de pianista de cafè; ho fou del Cafè Espanyol, situat a la Plaça Reial, durant sis anys, de 1869 a 1875.

Les seves primeres obres executades en públic foren un «Poema fantàstica», que l'orquestra del Liceu donà a conèixer, i un oratori sobre les «Set Paraules», l'audició del qual es donà el Divendres Sant, de l'any 1875, a l'església de Sant Jaume, cantant els solos notables artistes de la companyia lírica que actuava al Liceu.

Arran d'aquesta audició li fou encomanada per la Junta del Conservatori d'Isabel II, la càtedra de solfeig i piano. Al davant de l'esmentada càtedra En Rodoreda imposà un nou programa d'estudis, on hi figuraven

per primera vegada en aquell institut, els noms preclars dels grans clàssics. Joan Sebastià Bach, Beethoven, Haydn, Chopin, foren aviat familiars a l'estol de deixebles a la mateixa classe inscrits.

L'any 1876, nomenat director de la Societat Coral Euterpe, el mestre Rodoreda aconseguí un avenç notable en el conjunt d'aquells cantaires, donant als concerts que s'organitzaven un interès molt viu per la perfecció assolida en les obres, i per les novetats inscrites en els programes dels mateixos concerts. Una d'elles fou l'idil·li ja esmentat, «La nit al bosc», que amb èxit extraordinari s'executà diverses vegades. Igualment celebrada en els concerts donats per l'Euterpe, foren les cantates «Avant» i «Barcelona»; podent esmentar encara l'escena coral «Nadal», i els cors a veus soles «Els oliverers» i «Els Segadors», totes originals del mestre.

En 1883, la Junta de Govern de la Casa Provincial de Caritat instituí en aquell asil, l'Acadèmia de Música, existent encara, i, després d'exercir la direcció de la mateixa el mestre Rodoreda amb caràcter d'interinitat, definitivament li fou concedida per haver guanyat el càrrec per oposició.

Pel mateix renunciava el mestre Rodoreda la càtedra de solfeig i piano que exercia al Conservatori del Liceu, i, essent-li adictes tots els deixebles que allí tenia, fundà un nou institut musical, celebrant amb els seus elements, nombrosos concerts que merescueren molta acceptació. Era director honorari l'eminent compositor francès Charles Gounod, vers el qual sentí sempre, En Rodoreda, gran admiració. Una secció coral del mateix institut prestava a les festes celebrades un interès ben particular, executant les obres escrites pels alumnes més aprofitats de la classe d'harmonia i composició. Entre aquests, recordem els noms d'En Celestí Sadurní, En Francesc Laporta i En Lluís Millet.

Els preuats dots de director que manifestà el mestre Rodoreda, en aquells actes, l'assenyalaven per a regir la nova Escola Municipal de Música que l'Ajuntament de Barcelona creà l'any 1886; encomanant-se-li a la vegada l'organització i direcció de la Banda, que tot seguit es posà al nivell de les més famoses corporacions similars d'Europa, tant per la perfecció assolida en els conjunts, com pel bon gust establert en la composició dels seus programes. Els concerts populars que des d'aquella època han vingut efectuant-se en la nostra ciutat, han ajudat no pas poc a la cultura musical del poble, per al qual ja no són estranys els noms dels grans autors, clàssics i moderns.

Per espai de deu anys, romangué En Rodoreda al davant de l'Escola Municipal, i de la Banda, suplint-lo el mestre Nicolau, en reorganitzant-se l'Escola l'any 1896, mentre quedava la Banda sota la direcció d'En Sadurní.

El prestigi del mestre Rodoreda no valia pas menys, i així fou quan el Consistori de Sant Sebastià cridà al nostre músic, de gran experiència, per a exercir iguals càrrecs a la ciutat euskara. De 1898 a 1906, En Rodoreda restà, doncs, encara en terres hispaniques; però sol·licitada la seva valiosa cooperació pel mestre Joan Goula, des de la República Argentina, l'autor de «La nit al bosc» fixava la seva residència definitiva a Buenos Aires, en la darrera dada esmentada.

La carrera artística del mestre català fou allí d'igual activitat. De quan en quan ens arribava aquí algun resso d'ella. Sabem que la seva principal tasca residia en el Conservatori Mazzi i Piazzini, de quin cos directoral formava part; no sense que estengués els seus serveis en l'organització de diversos concerts, ni abandonés del tot la composició. L'autoritat del mestre Rodoreda era respectada i estimada lluny de la pàtria seva, i així fa més gran la figura del músic, honorant, ensems la terra catalana, que tants fills té arreu escampats, però disposats sempre a enaltir-la i gloriolcar-la.

J. S.

AUTORIZTEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEU LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Tot passant

La música futurista

Havem rebut i hem llegit el darrer «Manifest dels músics futuristes», que signa el mestre Balilla Pratella, autor de «La Sina'd Vargouin». Conclouem ja, d'altra banda, — i des de fa bella estona — els assaigs dels literats, dels pintors, dels escultors, dels artistes futuristes, en un mot, i el nom d'en Marinetti, per exemple, ens és familiar. El que ens diu ara, en l'esmentat darrer «Manifest», el compositor Pratella, ens fa, doncs, l'efecte d'una vella, d'una coneguda cançó...

I restem freds, impassibles, en topar, per exemple, amb les següents «troballes»:

«Joves compositors d'Itàlia, fugiu, doncs, dels conservatoris i de les acadèmies, per tal d'estudiar i de poder escriure amb la més absoluta llibertat...»

«Ataquem junts, categòricament, totes les reconstruccions històriques...»

«Ataquem junts la música sagrada...»

«Sí, coneixem la cançó. Cançó vella — gairebé «tradicional»! — que sempre s'ha cantat... i es cantarà!»

Recordem ara que, ja fa alguns anys, vam conèixer, lluny d'Hispania, un d'aquests homes eternament lílurs i eternament «futuristes». Era el sudit pinyó — o pretenia ésser! — literat, músic, pintor i, naturalment, filòsof. Ja s'endevina que ni era gramàtic, ni era harmonista, ni dibuixava ni «sabia» pintar! Era, però, un «artista» — segons ell! — Un artista que aspirava, pel damunt de tot, a ésser «personal». Per tal de conservar, doncs, gelosament — i integralment! — l'originalitat, no assistia mai — m'ho havia dit més d'una vegada — ni a cap Museu o col·lecció d'obres d'art, ni a cap Exposició, ni a cap concert, ni a cap teatre. No llegia, d'altra part, res del que s'ha escrit. (Per què assabentar-se'n, per què llegir-ho?)

Sí, car Pratella, coneixem l'antiga, la... tradicional cançó!

FRITZ

Pau Casals... català

El nostre admirable artista En Pau Casals contestant a la nova que vam publicar, traduïda d'una revista estrangera, referent al desig del gran artista — segons la susdita publicació — d'esdevenir nord-americà, ens prega que fem constar que mai ha pensat tal cosa. «Sóc català — ens diu — i estic orgullós d'ésser-ho».

La nova publicada pel nostre contrari estranger era, doncs, falsa. Ens és agraït, ja no cal dir-ho, de fer-ho constar.

Bibliografia estrangera

«André Coeuróy. La musique française moderne». (Paris, Delagrave).

Es tracta d'un aplec d'estudis entorn, no de la música francesa, sinó d'alguns músics francesos: Ravel, Florent Schmitt, Paul Dupin, Henri Rabaud, Arthur Honegger, etc.

André Coeuróy és eclectic. Parla, doncs, amb interès gairebé idèntic dels diferents músics estudiats i de les diferents tendències que representen. El llibre que comentem és, certament, agraïvol. És, sobretot, sincer. La visió del jove i acurat escriptor és, en fi, generalment aguda.

Richard Wagner. Oeuvres en prose, traduites par J. G. Prod'homme et L. Van Vassenhove. (Delagrave Paris).

Hem rebut el volum 10. Conté treballs importantsíssims. Ja és inútil recordar l'alt interès de la producció literària de l'autor d'Òpera i Drama. Cal, doncs, llegir-lo.

Fullejant aquest darrer llibre, havem sentit un cop més, ho confessem, la dolor d'una recança: la de què el llegidor català no tingui també la «seua» traducció. Les obres literàries de l'autor de la «Tetralogia» (com tantes altres obres!), haurien de formar part, en efecte, de la nostra literatura. S'ha parlat més d'un cop de realitzar el bellíssim somni. Ara sembla, però, oblidat, abandonat. Perquè no «repensar-ho», i perquè no intentar realitzar-ho? La traducció catalana dels escrits dels grans músics (sobretot d'un músic i d'un escriptor tan abundós, tan formidable, com fou Wagner), esdevé indispensable.

S'ha parlat molt, en veritat, de Richard Wagner. S'han comentat profusament les seves teories. Però, fins entre els músics, qui ha llegit, per exemple, «Opera i Drama»?

La nostra cultura no serà integral fins el dia que les grans produccions d'arreu no hagin estat catalanitzades.

Això, aquestes veritats elementals, conegudíssimes, ens han vingut novament a l'esperit en fullejar aquests darrers dies, la nova traducció wagneriana.

G. Jean-Aubry. «La musique et les nations» (Chester, Londres).

El ben notable i conegut escriptor G. Jean Aubry, ha escrit ara un llibre dedicat enterament a la música de tres països Anglaterra, Itàlia, Espanya. L'autor de «La musique française d'aujourd'hui», estudia amb cura les característiques de les tres «músiques». El treball que dedica al nostre Isaac Albéniz és importantíssim. Cal llegir-lo i agrair-lo. Pel que es refereix a l'autor d'«Iberia», és oportú recordar un treball precedent, ben seriós i documentat, que li consagra un dia un altre escriptor francès: Josep de Marliave («Études Musicales»).

L'autor de «Pepita Giménez» és, decididament, si hom el considera, sobretot, des del punt de mira de la seva literatura per a piano, una de les personalitats més representatives dels darrers temps. Després dels romàntics i al costat dels impressionistes francesos, qui, com ell, ha deixat una nota més ferma i personal?

Assenyalam amb gust el nou llibre de G. Jean-Aubry.

F. LL.

Noticiari

En Josep A. Ceretti organitzà fa poc, a Buenos Aires, un important concert. Ara bé: ultra pàgines interessants d'E. Burlingame Hill, Zoltan Kodaly, Alexandre Tansmann, Lily Boulanger, Georges Auric, Abel Decaux, Sergio Prokofieff, E. Fracassi i Oscar Esplá, figuraven en el programa de l'esmentat concert les següents produccions del compositor català En Frederic Mompou: El carrer, el guitarrista i el vell cavall; L'home de l'aristò; Gitano (d'Impressions íntimes); Cants màgics: Energic, Obscur, Profund, Misterios, Calma; Escenes infantils: Cants al carrer, Jocs a la plaça, Jocs, Nenes al jardí.

Les composicions de Frederic Mompou ocupaven una part sencera del programa.

Ens és agraït d'assenyalar el nou èxit del ben talentós i ben delicat «impressionista» català.

El notable mestre de capella de la parroquia del Sant Esperit de Terrassa, mossèn Angel Rodamilans, està acabant una missa de difunts sobre temes gregorians.

En Soler i Gómez, aquest distingit violinista català que fa anys resideix a Londres i que ha vingut dues vegades a Catalunya donant notabilíssims concerts, recentment ha quedat paralític d'un braç. Desitgem sincerament que es curi.

Llegim que «El camí del Sol», d'En Joan Manen, s'estrenarà a Berlín durant la present temporada.

La soprán catalana Mercè Llopert, ha assolit darrerament grans èxits a Milà, Roma, Venècia, Palermo i Verona.

Els diaris italians parlen amb grans elogis de la notable artista. Referint-se a una representació del «Lohengrin», efectuada a Verona, diu, entre altres coses, el diari «Audacia»: «La

senyoreta Llopert (Elsa) obtingué un èxit xardorós.»

L'important diari «Corriere di Milano», publica també un llarg article ressenyant la «trionfale carrera» de Na Mercè Llopert.

Consiguem amb gust els grans èxits de la ben distingida soprán catalana.

S'ha publicat un folletó bellament imprès a la tipografia Ribera, de Sabadell, contenint una extensa biografia del mestre Eusebi Bosch i Humet, signada pel conegut publicista Joan de Valra.

Es tracta de bastir, al cementiri de Leipzig, un monument per tal d'honorar la memòria d'Artur Nikisch.

S'interessen pel susdit monument, Eugeni Albert, Gerhardt Hauptmann, Ricard Strauss, Siegfried Wagner, les orquestres Gewandhaus de Leipzig; Concert gebouw, d'Amsterdam; Filharmonica, de Cristiania; London-Symphony, Orquestra Tonhalle, de Zuric; Filharmonica, de Viena; i Associació de Concerts de Estocolm.

El doctor Adolf Aber, redactor de «Musikwelt», ha parlat amb Ricard Strauss a propòsit de la música alemanya. L'autor de «Salomé» i d'«El cavaller de la rosa» ha confessat que l'actual escola «atona» alemanya no li és pas simpàtica. Ha criticat també els directors d'orquestra, que no saben ni tocar el piano, ni el violí, etc. S'ha declarat un cop més admirador fervent de Mozart. Es pensant en Mozart—sembla—que l'autor de «Till Eulenspiegel» ha escrit la seva darrera òpera, encara inèdita, que s'intitula: «Intermezzo». Ricard Strauss ha escrit també un ballet que s'estrenarà aviat.

Ha mort a Berlín la senyora G. Richter, filla de Meyerbeer.

En parlar de la música a Alemanya, diu un conegut escriptor, des de Berlín, ocupant-se, ja no cal dir-ho, de l'Alemanya dels presents moments:

«La sala de concerts propiament dita, continua sempre tancada pel que es refereix a la música essencialment moderna. El públic normal és tament refractari a la susdita música, que un membre d'una societat, precisament molt cèlebre, de música «da Camera», ens ha confessat que, per tal de conservar els seus auditors, ja no presentarà cap més novetat. Preferirà pagar el seu deute moral pel que respecta la música moderna, organitzant sessions especials, suficientment anunciades, amb el fi que el públic habitual quedi ja anticipadament assabentat del que hom es proposa oferir-li.»

Aquesta temporada serà sobretot trista. La vida econòmica del país no permet ja més els sacrificis materials necessaris per a poder organitzar les grans execucions. La premsa s'està morint. La música seguirà a la premsa en la tomba.»

L'Alemanya actual, fins musicalment parlant, no és doncs pas, dissortadament, l'Alemanya d'abans de la guerra. I és menys encara (i és una vera llàstima!) la bella Alemanya dels Schiller i dels Goethe!

Els anglesos organitzen sovint, com ja és sabut, importants festivals de música. El darrer dels esmentats festivals s'ha efectuat a Gloucester. Les societats corals de Gloucester, Worcester i Hereford, han donat llurs concerts anuals.

I la Catedral de Gloucester s'ha vist curulla d'aficionats. Figuraven en els programes de l'important festival que ens ocupa, ultra grans obres ja conegudes, interessants novetats. Citem-ne algunes: Primera part del «Cantic dels cantic», de Granville Bantock; Simfonia (nova), d'A. Bliss, i «Sine Nomine», d'Herbert Howells.

Noves dels compositors anglesos: Waghan Williams escriu ara una producció lírica. Ethel Smyth està acabant una òpera en un acte: «Festa galant». Arnold Box ha acabat l'orquestració d'una nova Simfonia.

«Ladies' Home Journal» publicarà les memòries del conegut mestre Walter Damrosch.

«New York Times», calcula que hom llença als cantaires i músics del carrer, la quantitat anual de 150.000 dòlars.

Musicals

Per malaltia de la sopran Vera Konechovsky, s'ha confiat el paper de «Sebastiana» en l'òpera que se representarà el vinent dijous a l'Associació de Música» a la famosa sopran Elena Pola, de les òperes de Stuttgart i Viena (dirigida aquesta pel famós director Fèlix Weingartner), la qual per provenir dels teatres austriacs, pàtria de Mozart, té sobrats motius per haver recollit la tradició clàssica en la manera de cantar les obres d'aquest compositor. La reputació de Pola és, en efecte, superior a la de Konechovsky — és artista més subtil, de veu més fina — de manera que en la substitució es ve guanyant encara pel que fa referència a interpretació i estil que Mozart requereix.

L'anunci de la Sessió Mozart, que el dijous vinent amb tota l'esplendor que regeix la magna festa, celebrà, la nostra Associació de Música ha despertat un gran interès no solament entre els associats d'aquesta ciutat, sinó també entre els filharmònics barcelonins, molts dels quals, aprofitant el dret que la Lliga d'Associacions de Música atorga als socis de les entitats que la integren es proposen d'assistir al concert de la nostra ciutat, atrets per l'excel·lència del programa i la qualitat dels interpretats.

Sabem que molts dels socis de l'Associació de Música da Camera» han sol·licitat les corresponents invitacions per l'entrada al magne festival de la nostra ciutat recordant la deliciosa representació de «La Serra Padrona» de Pergolesi que el passat curs donà a Barcelona l'esmentada Associació, i endevinant en la representació de «Sebastià i Sebastiana» una nit tan exquisida com aquella.

Sabem també que alguns crítics musicals es proposen assistir al proper concert, així com molts musicòlegs barcelonins i alguns reputats mestres i compositors de diferents indrets de Catalunya.

Tot fa preveure que la nit del dijous vinent es convertirà, per la nostra gloriosa entitat musical, en una de les vetllades de més prestigi i relleu de totes les que fins ara, amb èxits esplendosos, ha vingut celebrant, qual vetllada deixarà el nom i el prestigi de la ciutat a una alçada ben envejable que haurem d'agrair com a ciutadans, a l'Associació de Música.

El recital que els eminents artistes catalans Pau Casals i ~~Blau~~ donaren el passat dijous al Palau de la Música Catalana constituí un dels esdeveniments musicals de més relleu dels moolt que d'un temps a aquesta banda s'han registrat a la capital de Catalunya.

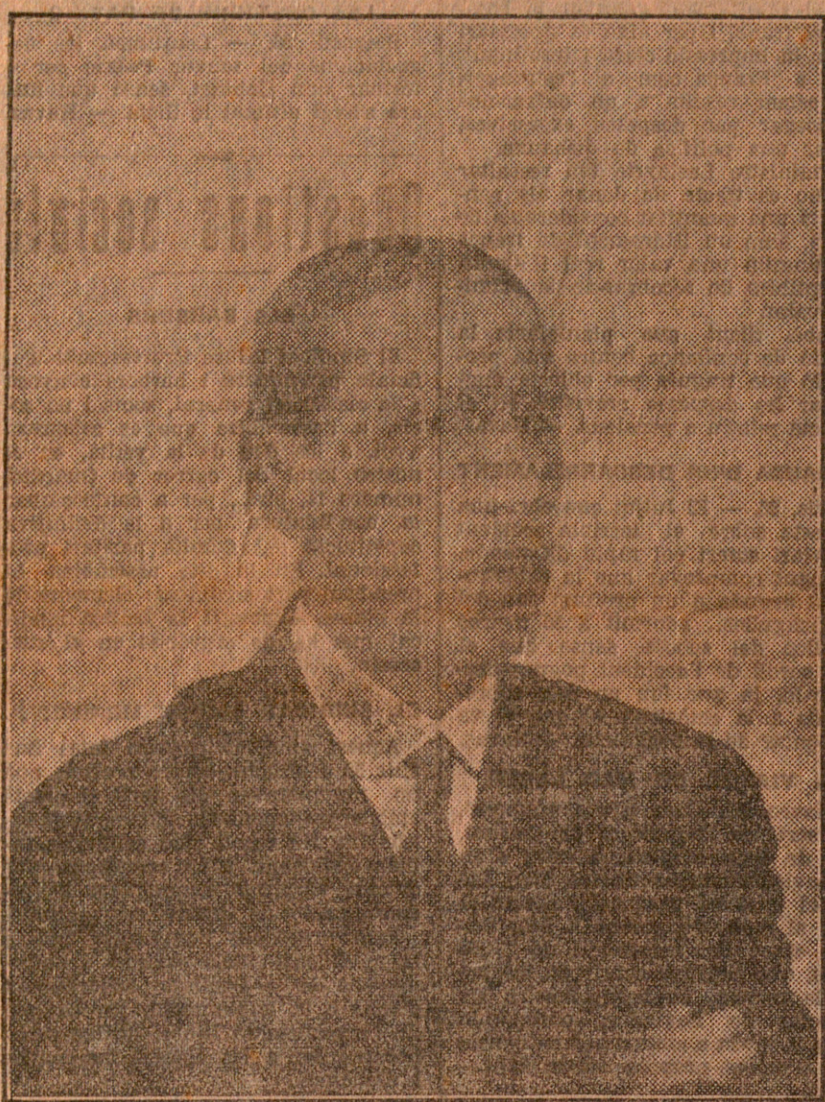
L'èxit assolit per l'altíssim Pau Casals amb el seu màgic violoncel fou verament delirant, com en molt poques ocasions s'ha vist a Barcelona.

El públic, que omplia la sala de gom a gom, aplaudí amb tant d'entusiasme i insistència, que el preclar artista es veié obligat, trencant la seva rígida norma, a donar el bis d'alguns fragments de les obres del programa, i a l'afegir-hi, encara, noves composicions.

Pau Casals que sortirà ben aviat cap a l'estranger per extasiar amb son art incomparable i únic els públics d'altres terres, podrà posar amb orgull de patriota i artista al costat de la veneració unànime i les ovacions esclatants d'aquests públics que l'escoltaran, el seu definitiu triomf barceloní, que no serà en res inferior als més grans triomfs que pugui assolir el mestre excel·lent en aquesta extensa tournée que va a emprendre.

Fanny Davies

Pàgina Musical de LA VEU

Igor Stravinsky

Des de que Balakirev, Mussorgski, Cui, Borodine i Rimsky-Korsakov (els «cinco») decidiren esdevenir «productors» per tal de deixar d'ésser «consumidors», com digué Borodine; «conçò el moment que els esmentats compositors es sentiren «nacionals», llur influència començà a fer-se sentir i no hi ha dubte que una gran part de l'art musical contemporani és ben fill de Rimsky, per exemple, i sobre tot de Mussorgski. Debussy, si visqués, podria dir-ne alguna cosa. Queden, amb tot, les seves obres per a piano... i queda el «Pelleas».

Després del «cinco», hi han hagut a Rússia músics notables. Citem-ne alguns: Glazunov, Kopylov, Kalinikov, Arensky, Ljadov, Ljanov, Karganov, Sokolov, Kopylov, Krasnov, Bachmaninov, Minkus, Krotkov, Spendiarov, Witold, Apollonov, Ivanov, Scriabin, Rezhikov, Tcherépine, Alkmeida, Gairebé tots, però, han deixat d'ésser russos i s'han tornat cosmopolites. I, en general, «han deixat d'influir». Tornen a ésser, al contrari, influïts, és a dir: «consumidors». I l'exemple dels «cinco» no és ja seguit.

Entre els darrers músics russos, un n'hi ha, no obstant, la influència del qual cal dir que és gran, és enorme. El llegidor ja endevina que parlem d'Igor Stravinsky. Heu's aquí, en efecte, un jove mestre la influència del qual és avui tant evident, com ho fou en el seu dia la de Rimsky-Korsakov o la de Mussorgski. Cal alegrar-se, per tant, de la seva presència entre nosaltres.

Stravinsky és avui una de les veles de la música. És sobre tot una «força». Una força que no es cansa, mai de manifestar-se. I es pot dir de Stravinsky el que es digué de Debussy: que és «música combativa». La tendència, el sentit de les produccions del gran mestre francès. Ningú, però — s'afegí — pot negar l'existència del debussisme. Analitzant, pot hom combatre avui les creacions de Stravinsky o, millor dit encara, algunes de les seves tendències. Es pot criticar algunes de les seves gestes, dels seus exemples. Ningú pot ja negar, però, que ens trobem enfront d'un gran músic, d'una força, d'una ardua personalitat. Ningú pot tampoc negar (ni ignorar) la seva influència.

Stravinsky, en efecte, és sobre tot una força. Una força moguda principalment pel ritme i pel darrer cada cop més viu, de les curiositats, de les novetats, de les fantasmagories orquestrals... En el darrer sentit és un digníssim continuador del seu mestre Rimsky-Korsakov.

Stravinsky és també un artista extremadament inquiet. S'escamota d'un timbre o d'una fórmula i l'usa, novament, amb les seves troballes. Però tot seguit pensa, somnia... i en crea de novelles. I les noves no recorden les velles... Stravinsky viu, és diria, els ulls ben fets en el present i en l'esdevenidor. El passat ja no l'atrau.

Es evident, per exemple, que l'home que escriu «El rossinyol» no és el «mateix», podriem dir-ne, que ha escrit «L'ocell de foc».

Stravinsky, decididament, és «hora», el moment que passa, amb molta intensitat. I no s'enamora massa estona, com deien, de cap fórmula, de cap timbre, de cap clímax. Es renova sempre al contrari, de falsos inassabils.

I avui no tenim temps sinó per a expressar, des de les Pàgines Musicals de LA VEU, la nostra joia i el nostre orgull pel fet d'haver sentit, durant alguns dies, la presència, entre nosaltres, de l'autor de «Les noces», de «Petrúchka» i del «Renard».

F. Lluat.

Dades biogràfiques i bibliogràfiques

Igor Stravinsky nasqué a Oranienbaum, prop de Petrograd, el dia 23 de maig (5 de juny, segons els russos) del 1882. Estudià lleis, però es dedicà ben tost i únicament a la música. Ja de jove tenia un remarcable talent. Havia estudiat amb un deixeble de Rubinstein. L'any 1902, en trobar-se a Heidelberg, conegué a Rimsky-Korsakov. La influència d'aquest gran mestre havia d'ésser decisiva en l'esperit del jove músic. L'època de la qual parlem fou la que podriem dir-ne de formació. Stravinsky visitava museus, llegia llibres, assistia als concerts. Rimsky-Korsakov esdevingué el seu mestre. Durant els anys 1905 i 1906, Stravinsky estudià sobre tot l'orquestració. I ja s'endevina que el guiatge de l'autor de «Sadko» havia d'ésser, el que respecta aquest altre interessant de la música, ple d'eficàcia. I per tal d'«aprendre», Stravinsky instrumentà aleshores marxes de Schubert, andantes de les sonates de Beethoven, etcètera.

El dia 11 de gener del 1903 Stravinsky es casà. I terminà aviat la seva simfonia en «mi» bemoll (1905-1907), que no ha estat editada. L'any 1907 acabà el «Scherzo fantàstic». En maridar-se la filla de Rimsky-Korsakov, Stravinsky li va transmetre un present musical: els «Focs artificials». Però en arribar la partitura a casa de Rimsky, el gran mestre acabava de morir.

«El Rossinyol», data del 1908. El 1910 Stravinsky escriu «L'ocell de foc», que Serge Diaghilev li havia encarregat. La popularitat de Stravinsky començà amb l'estrena, pels ballets russos, de la darrera obra esmentada. Cert francèsos seguien, des d'aquell moment, les petjades del jove mestre d'Oranienbaum. Stravinsky indueix, és tal volta infinit... I el jove mestre s'instal·la a França, en un recó de Bretanya. L'any 1911 (25 maig), acaba «Petrúchka» (l'obra fou començada a Clarens i terminada a Roma).

Després Stravinsky ha escrit altres obres importants: «Sacre du Printemps» (1912-1913), «Renard» (1916), «Història del soldat» (1918), «Pulcinella» (1919), «Les noces» (1917-1923). Stravinsky ha escrit també «Quatre estudis» per a piano (1908), «Melodies», «Fauces et la bergère» per a cant i orquestra (1906), «Cant funebre» (que fou escrit en mort de Rimsky-Korsakov), «Simfonia d'instruments de vent», la memòria de Debussy (1920), «Octet» per a instruments de vent, etc.

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

wincky visitava museus, llegia llibres, assistia als concerts. Rimsky-Korsakov esdevingué el seu mestre. Durant els anys 1905 i 1906, Stravinsky estudià sobre tot l'orquestració. I ja s'endevina que el guiatge de l'autor de «Sadko» havia d'ésser, el que respecta aquest altre interessant de la música, ple d'eficàcia. I per tal d'«aprendre», Stravinsky instrumentà aleshores marxes de Schubert, andantes de les sonates de Beethoven, etcètera.

El dia 11 de gener del 1903 Stravinsky es casà. I terminà aviat la seva simfonia en «mi» bemoll (1905-1907), que no ha estat editada. L'any 1907 acabà el «Scherzo fantàstic». En maridar-se la filla de Rimsky-Korsakov, Stravinsky li va transmetre un present musical: els «Focs artificials». Però en arribar la partitura a casa de Rimsky, el gran mestre acabava de morir.

«El Rossinyol», data del 1908. El 1910 Stravinsky escriu «L'ocell de foc», que Serge Diaghilev li havia encarregat. La popularitat de Stravinsky començà amb l'estrena, pels ballets russos, de la darrera obra esmentada. Cert francèsos seguien, des d'aquell moment, les petjades del jove mestre d'Oranienbaum. Stravinsky indueix, és tal volta infinit... I el jove mestre s'instal·la a França, en un recó de Bretanya. L'any 1911 (25 maig), acaba «Petrúchka» (l'obra fou començada a Clarens i terminada a Roma).

Després Stravinsky ha escrit altres obres importants: «Sacre du Printemps» (1912-1913), «Renard» (1916), «Història del soldat» (1918), «Pulcinella» (1919), «Les noces» (1917-1923). Stravinsky ha escrit també «Quatre estudis» per a piano (1908), «Melodies», «Fauces et la bergère» per a cant i orquestra (1906), «Cant funebre» (que fou escrit en mort de Rimsky-Korsakov), «Simfonia d'instruments de vent», la memòria de Debussy (1920), «Octet» per a instruments de vent, etc.

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

Actualment, Stravinsky escriu un concert per a piano i orquestra de vent i contrabaixos, que s'estrenarà aviat a París (Concerts Koussevitzky). Stravinsky escriu, doncs, ara, preferentment, per a petita orquestra. Per què? Sembla que es tracta d'una necessitat que podriem dir-ne dels nostres temps. Les grans orquestres avui cares, ruijoses. La primera versió de «L'ocell de foc» exigia un centenar d'executants. L'orquestració que podriem dir-ne d'«abans de la guerra», era fastuosa (recordi's certes obres, per exemple, de Richard Strauss). Però vingué la guerra i després les necessitats, les exigències, els Síndicats, L. L'«Ocell de foc» fou novament orquestrat. Per a la nova orquestració n'hi ha prou amb quaranta executants. I d'aquels temps nostres, altra música nova, típica, característica del nostre sentit, dels nostres neguits, dels nostres dolors, de la nostra anarquia, n'el·lira, sense dubte, un nou sentiment dels timbres, de l'orquestració...

en un resultat positiu, en una finalitat determinada. Ara bé: heu's ací el que se'ns proposava darrerament com exemples d'evolució.

Es tracta, en primer lloc, d'una obra orquestral que tenia la forma d'un «Pas redoublé» escrit en compàs de dos per quatre, i en to de do, pel que respecta els instruments de corda, mentre que, en un compàs de nou per vuit i en re bemoll, els instruments de vent ritmaven melanciosament una mena de vals lent.

«Específic», en comparació a l'autor, sobre el conflicte dels ritmes i de la unitat, el mateix temps que sobre la resistència del públic. Evidentment se sentirà un xic massat, aquests bon públic, però quina joia de poder descansar damunt del que nomenen una consonància, damunt d'una tercera, si tercera hi ha, sobre un mi bemoll de la corda, donant la mà a un la bemoll del vent, cosa que podria succeir...

Un altre exemple: es tracta d'un quartet de dos violins, viola i violoncel·la. L'autor toca el segon violí i no s'adona que retarda de dos compassos, fa ja una estona. Hom l'atura i es torna a començar. Però aleshores, l'ordre restablert, l'interès de l'obra sembla disminuir.

«Què té d'estrany», diu l'autor i s'afegix: «La meua obra no ha estat escrita per al vostre ricompte cronomètric, de totes les tiranies, és certament, la més odiosa».

Ja es veu: la sèrie de moviments calculats que representa el «mateix», no existeixen en les obres esmentades que no evolucionen pas més que, des del punt de vista literari, no evolucionaria, a la Cambra, un discurs salvatge.

Les metamorfosis del pensament són meves filles de la iniciativa individual que de les revolucions que, en les grans èpoques de la història, s'imposen a la vida dels pobles. Durant vint segles d'homofonia, la música no ha sensiblement evolucionat en el món pagà, talment com el propi paganism. Amb el cristianisme, comença un nou estat de les coses: és la polifonia vocal, el contrapunt medieval, i des d'aleshores, la gran roda del desenvolupament del nostre art comença de moure's de fals a regular. Després de cinc segles d'aquesta polifonia, al Renaixement, apareix l'Oratori, el Teatre, la Simfonia. El moviment es precipita però amb seguretat, lògicament. Ara bé: l'hora actual la velocitat s'accelesta en tan folles proporcions que la mecànica dona senyals de gastar-se i fins amenaça de voler-se espallar.

No ens estranyem. Esperem. Fins en les èpoques de decadència ho ha dit en el darrer lloc (i), és possible, entre les folles i les pobres del moment, de descobrir germes sanitosos, útils, recerques, veritats encara obscures que, precisant-se, desenvolupant-se, s'encaixen i poden produir, en un esdevenidor més o menys pròxim, formes noves susceptibles de preparar l'evolució.

Ch. M. Widor.

«Sempre m'he sentit partidari entusiasta del progrés en la música i he cregut sempre que tota nova manifestació de l'art, si apareix veritablement bella, esdevé sempre confirmada per les lleis de l'art, amb tot i que en el moment d'aparèixer pugui semblar incompreensible. Discordant, ment, alguns joves compositors, entenen excessivament per la recerca d'efectes nous i roginats, oblidant algun cop aquesta condició fonamental de tot allò que és gran i bell. És rar que el progrés no sigui acompanyat d'errades i d'allunyaments del camí veritable de l'art. Però tinc la convicció que això no pot influir en la marxa històrica del progrés de l'art, i al temps — el millor corrector — ensenyant-nos a no manifestar el moviment real vers el progrés i qui s'ha acostat més a l'ideal».

Serge Ljanov.

«Evolucionar. Aquest és el nostre estat, com deien, i de fet, ho vam dir ja el que no pot dir, a gairebé. Ara bé: evolució, com ja ho sabem, segons els millors autors, és el pas de l'homogeni a l'heterogeni. No té estrany que al nostre moviment musical li manqui l'homogenitat...»

La veritat és que aquesta evolució es desenvolupa en un medi social agitat un xic arreu: reflecteix la gran agilitat. La música hi cerca el seu quilibri amb tot lo altre, i com tot lo altre té tots els seus secrets. Prova, d'altra banda, d'adaptar-se a les condicions exteriors de la vida, els progressos materials de la qual, que la mecanització cada dia més, han accelerat el ritme fins el punt de transformar la noció del temps que constitueix la base del nostre art. Per un contemporani de Mozart, el ritme musical podria semblar més ràpid que el mateix sentit de l'època. Ja té temps que, per a nosaltres, el «prestissimo» del carrer fa semblar lents les xifres més altes del metrònom. El públic, cansat, que dirigeix l'opinió o al qual les benevolències semblen fer créixer que la dirigeix, viu tothora entre el timbre del telèfon i els automòbils que el condueixen febrilment vers les manifestacions de l'art més avançat, del qual preu guardar el darrer mot, i aquest públic no té temps per a perdre, per a conquerir-lo algunes hores que ell els cedexi, els músics que empaiten amb més dalt aquest famós «moviment», se senten l'obligació de sorprendre, cosa que no és pas fàcil. I així s'ha anat formant, a poc a poc, un art violent i ràpid, ple de fórmules brusques i indefinides, repeties i efectes de les quals s'apropa en la persistència de ritmes elementals, units a certes harmonies quirúrgiques que trepan les testes més dures. L'operació terminada, els operats no hi pensen més, ja que l'important per a ells és d'endur-se no una impressió, sinó una opinió per a poder escampar que formarà part de l'«època», que consistirà, de l'hora actual, en servir un somriure superior fins en mig de les tortures.

Admetent que això continuï, que el mecanisme transformi cada dia més profundament, si no arriba a suprimir, les nocions del temps i de l'espai, la música podrà provar d'imitar-ne a la seva manera els progressos sempre accelerats i no hi perdria, a la fi, la seva raó d'ésser? Reaccionant, al contrari, i retrobant

el seu equilibri propi gràcies a un retorn nou al seu principi fonamental, que consisteix en el repartiment ordenat i harmonios dels temps, no la perdria també igualment, ja que no respondria a les necessitats d'una societat qui, en el fons, ja no en tindria?

L'alternativa espanta una mica.

Però tranquil·litzen-vos. No és això sinó una teoria. I, en la realitat, el temps — una vegada més — el prenent el mot en un altre sentit — el temps situat i farà semblar raonables les composicions, més automàticament implacables de nosaltres dies... si les conserem, i afegim en la producció contemporània talment com un reactiu...

No hi ha, per a assegurar-se'n, com considerar la seva acció en les obres del passat i estudiar la mena d'evolució a posteriori, que llur allunyament crea en elles. Car, per fortuna, existeix encara, pel que respecta les obres remembrades, un públic nombros i ben educat, per les quals la nostra crítica sensible i conserve, per als quals l'art musical existeix en la seva totalitat. Ja que tants estudis crítics apareixen en totes les revistes musicals, i d'altra part, tantes monografies o biografies dels mestres d'altres temps que, tots, provenen de precisar els lligams que uneix el passat amb el present, descobrint un sentit sempre nou de les grans obres, perquè no fer i mateix en les enquestes del gènere de la vostra, i perquè limitar-les en l'actualitat? No en formen part igualment i no evolucionen també segons llur ordre i en un altre pla pel renovament del sentit que els presta cada execució profunda i bella que tren d'elles nous entusiasmes? I, d'altra banda, no sentim evolucionar en nosaltres la impressió que ens produeixen les obres de la nostra tradició no ha disminuït a través dels anys fins tractant-se de les obres que més creiem conèixer? No es transformen, per ventura, al mateix temps que nosaltres fins a esdevenir diferents del que ens semblaven en son origen i això de falsos que, sovint, ens sorprenen? I no seria això, per més que hom no hi pensi, la forma més essencial de l'evolució de la música i la qual trenquem malgrat nosaltres, les apreciacions que podem formular respecte el seu esdevenidor immediat?

Pau Dukas.

«Respecte l'estat de la música contemporània, penso solament que com més es desprengui de la seva objectivitat pura i de les innocents temptatives vers l'«humor» i la ironia, millor serà».

Els darrers anys que precediren el 1914 es caracteritzaren per la decadència i la falta de fe en les arts. Després vingué la guerra i amb ella les profecies d'un nou i llunyà moviment, més viril, i d'un enfortiment de totes les fibres de l'art. Però aparentment sofriu encara de la seva recessió i de les seves emocions... No es pot pas ben seguir que no es tracta d'una tendència sensible i ben forta de sentir quicòm amb intensitat, i en música hi ha garbats un somni superlatiu de la poètica del «Vell brunxo» que va morir a Bayreuth. Sóc prou reaccionari per a considerar la música com el llenguatge principal de les emocions conscients, inconscients i subconscients, i per a creure que cap resultat assolit pels esportistes freds, glaciats, pels de curioses intencions, podrà crear altra cosa que intrants nascuts a la mort de l'esperit o bé monstres que no sobreviuran pas a l'excitació que els curs moments de llur estranyesa passatgera hagi pogut suscitar.

Arnold Bax.

«Em sembla que fins a Wagner, Brahms, César Franck i les primeres obres de Debussy, l'evolució de la música s'ha distingit sobretot pel desenvolupament de la melodia i de la seva època. És pot amb tot dir que la nostra, tant rica de recerques de tot mena, ben interessants de seguir — el temps s'encarregaria de donar la nota justa a propòsit dels resultats obtinguts — es caracteritza, i pel desenvolupament pot ésser excessiu, dels caires purament sensorials, i això té els seus perills ja que la música és, és fàcil el que és fàcil, un art espiritual; II. Per un extremat pudor dels compositors que els inclina a dissimular llur sensibilitat i a contrari, sovint, d'altra part, amb èxit evident, la ironia i l'«humor».

Darius Milhaud

«Els procediments no tenen importància; les formes no són eternes. Allò essencial, al meu entendre, és que la música no esdevingui un senzill joc de sonoritats i que sigui, al contrari, el més emocionant dels llenguatges o una de les més esclatants manifestacions del diví».

Max Ollone

«Em sembla molt difícil, i fins diria impossible per a un contemporani, de jutjar sàlament la música de la seva època. És pot amb tot dir que la nostra, tant rica de recerques de tot mena, ben interessants de seguir — el temps s'encarregaria de donar la nota justa a propòsit dels resultats obtinguts — es caracteritza, i pel desenvolupament pot ésser excessiu, dels caires purament sensorials, i això té els seus perills ja que la música és, és fàcil el que és fàcil, un art espiritual; II. Per un extremat pudor dels compositors que els inclina a dissimular llur sensibilitat i a contrari, sovint, d'altra part, amb èxit evident, la ironia i l'«humor».

Arnold Bax.

«Em sembla que fins a Wagner, Brahms, César Franck i les primeres obres de Debussy, l'evolució de la música s'ha distingit sobretot pel desenvolupament de la melodia i de la seva època. És pot amb tot dir que la nostra, tant rica de recerques de tot mena, ben interessants de seguir — el temps s'encarregaria de donar la nota justa a propòsit dels resultats obtinguts — es caracteritza, i pel desenvolupament pot ésser excessiu, dels caires purament sensorials, i això té els seus perills ja que la música és, és fàcil el que és fàcil, un art espiritual; II. Per un extremat pudor dels compositors que els inclina a dissimular llur sensibilitat i a contrari, sovint, d'altra part, amb èxit evident, la ironia i l'«humor».

J. Guy-Ropartz

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

(Acabará)

Desitgem, doncs, que ella tendeixi a donar joia als homes que tenen l'oida fina. Els homes que no senten les notes desafinades, helges, aparells sempre fàcilment satisfets».

Enric Rabaud

«Més que fer un pronòstic sobre l'evolució de la música contemporània em contentarà expressant un desig».

LA VEU DE CATALUNYA

21-10-25

Després de laborioses gestions s'ha aconseguit que el genial violoncellista Pau Casals accedis a donar un limitat nombre de recitals de violoncel a les Associacions de Música existents a Catalunya.

L'Associació de Reus inaugurarà el seu cinquè curs de concerts el dia 6 del vinent novembre, amb una sessió confiada a aquest il·lustre artista, el qual donarà també, dintre el mateix mes de novembre, un altre concert, a l'Associació de Sabadell, i més tard, tres recitals més en altres tantes Associacions.

Diari de Sabadell
3-11-25

La bona música

Demà passat, dijous, s'inagurarà a Barcelona la temporada del Liceu. La inauguració d'enguany té un caire de cosa extraordinària. La presentació del *divo* Fleta ha cridat poderosament l'atenció dels *liceuistes*, que no son precisament els vertaders enamorats de la música, de la bona música. Ja per endavant està assegurat l'èxit de les primeres funcions, l'èxit de públic, l'èxit material del negoci. Artísticament, probablement no es podra dir altre tant. I és que això dels *divos* i de les *dives* li fan més mal que be a la bona música, i sobretot als que posseïts d'un excel·lent sentit musical, cauen en la temptació d'anar-los a sentir. En Fleta farà oir la seva veu portentosa—que no dubtem que ho deu ésser—i la multitud, si tot va bé, se impressionarà i l'aplaudirà bojament. La temporada s'haurà inaugurat esplendídament pel que pertoca al profit material. I seguirà en les successives funcions l'èxit dels ingressos que seran realment fabulosos donat els preus que regeixen i la enorme demanda de localitats. Es repetirà tot això quan Titta Rufo es presenti en aquell escenari davant del mateix públic. Cal advertir que el Liceu té dos o tres menes de públic. El més popular, el més nombros, és el que prefereix a tot altra cosa els *pinyols* d'un tenor de la categoria de En Fleta. Altres, més concients de ço que és, i tots hauriem de volguer que fos, la música, són més reduïts, força més reduïts, i això es justament el lamentable. Amb una *Carmen* cantada per Fleta, s'omplena el Liceu. Amb una obra wagneriana, presentada curosament i millor executada, costa molt omplir-lo. Cal encarrillar l'esperit musical de les masses populars, vers uns altres camins. I a aquesta tasca tots hi podem contribuir d'una manera o altra, especialment desde la premsa. S'ha parlat poc, massa poc, de l'Associació de Música que aposta per a aquelles classes populars està constituint l'eminert Pau Casals, el veritable conreuador de la bona música. Es parlarà massa, excessivament—no trigarem a constatar-ho—de l'actuació de En Fleta.